

บทที่ 1

ข้อมูลแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย

1. ข้อเท็จจริง

ในปี 2535 มีผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า จำนวนประมาณ 163,000 คน แยกประเภทได้ ดังนี้

1. ผู้เข้ามาก่อน 9 มีนาคม 2519 ที่ทางราชการเรียกว่า ผู้พลัดถิ่นชาติพม่า จำนวน 47,735 คน
2. ผู้เข้ามาหลัง 9 มีนาคม 2519 ด้วยเหตุผลทางด้านเศรษฐกิจและที่ปักหลักแหล่งถาวรแล้ว จำนวน 33,000 คน
3. ผู้หลบหนีจากภัยการสู้รบ ซึ่งมีในปี 2527-2534 จำนวน 47,000 คน
4. ผู้หลบหนีเข้ามาทำงานตามแนวชายแดน และปัญหาอื่น ๆ จำนวน 30,000 คน
5. นักศึกษาพม่าหลบหนีการปกครอง จำนวน 2,500 คน

ในปี 2539-2540 กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้สำรวจจำนวนคนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายลักลอบทำงาน หรือที่เรียกว่า "แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย" จากสภาอุตสาหกรรม และหอการค้าทั่วประเทศ พบว่ามีคนต่างด้าวประเทศพม่า ลาว กัมพูชา ลักลอบทำงานอยู่ จำนวน 986,889 คน รัฐบาลจึงได้มีนโยบายควบคุมและผลักดันแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายเหล่านี้ โดยการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรไทยชั่วคราว และอนุญาตให้ทำงานได้ในอาชีพแรงงานที่จำเป็น ในปี 2540-2541 สามารถผลักดันแรงงานต่างด้าวทั้ง 3 สัญชาติออกได้จำนวน 298,480 คน ในปี 2542 จึงเหลือแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายอยู่ประมาณ 600,000 คน

2. การดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี

มติคณะรัฐมนตรี พ.ศ.2535 กำหนดพื้นที่ควบคุมผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าที่เข้ามาหลัง 9 มีนาคม 2519 ที่ทำบัตรประจำตัว จำนวน 100,356 คน ในพื้นที่ 9 จังหวัด คือ เชียงราย ตาก กาญจนบุรี ระนอง เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์และชุมพร และอนุญาตให้ทำงานได้ 27 อาชีพ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องกำหนดงานให้คนต่างด้าวตามมาตรา 12 ทำได้ ซึ่งปัจจุบันได้ปรับโอนอำนาจมาเป็นของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการ

สังคม จึงได้ปรับปรุงประกาศจากกระทรวงมหาดไทย มาเป็นประกาศของกระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2542 ปัจจุบันคนกลุ่มนี้มีจำนวน 101,845 คน และมีใบอนุญาตทำงาน 944 คน (ใน 4 จังหวัด คือ ระนอง กาญจนบุรี ตาก เชียงราย) ข้อมูลในเดือนกุมภาพันธ์ 2542 คงเหลือคนต่างด้าวที่มีใบอนุญาต 310 คน

มติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2539 มีการลักลอบเข้ามาทำงานของคนต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้าน พม่า ลาว กัมพูชา ขยายเพิ่มมากขึ้นเกือบ 1 ล้านคน (การสำรวจในปี 2539 ประมาณ 7 แสนคน ปี 2540 ประมาณ 9.8 แสนคน) จึงกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมโดยผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรชั่วคราวไม่เกิน 2 ปี และอนุญาตให้ทำงานได้ 2 งาน คือ งานกรรมกร และงานรับใช้ในบ้าน ในพื้นที่ 43 จังหวัด และมีแรงงานต่างด้าวมาจดทะเบียนรายงานตัวทั้งสิ้น ประมาณ 300,000 คน และออกใบอนุญาตทำงานให้ 293,652 คน เมื่อสิ้นสุดมติคณะรัฐมนตรี 2539 มีแรงงานต่างด้าวดังเหลือ (มีใบอนุญาตทำงาน) 71,269 คน สามารถผลักดันแรงงานต่างด้าวออกได้ 298,480 คน และจัดคนไทยเข้าทดแทนได้จำนวน 270,392 คน

มติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2541 เมื่อสิ้นสุดมติคณะรัฐมนตรี ปี 2539 แรงงานต่างด้าวไม่ได้ลดจำนวนลง แต่กลับมีจำนวนมากขึ้น ประกอบกับประเทศไทยและเพื่อนบ้านประสบภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ คนไทยตกงานเป็นจำนวนมาก รัฐบาลจึงมีนโยบายผลักดันแรงงานต่างด้าวออกจากพื้นที่ขึ้นในและออกจากโรงงานทั้งหมด เนื่องจากงานในโรงงานคนไทยสามารถทำได้ คงเหลือเฉพาะขาดแคลนจริง ๆ จึงกำหนดพื้นที่ควบคุมให้อยู่เฉพาะจังหวัดชายแดน 13 จังหวัด และจังหวัดประมงทะเล 22 จังหวัด รวม 35 จังหวัด จากปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 ทำให้บางกิจการที่จำเป็นต่อการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกไม่สามารถจ้างแรงงานไทยทำได้ ได้แก่ โรงสีข้าว ไร่ช้อย เลี้ยงหมู ขนถ่ายสินค้าทางน้ำและสวนยางพารา รัฐบาลจึงผ่อนผันให้ 5 กิจการดังกล่าวจ้างแรงงานต่างด้าวได้ โดยให้เวลา 1 ปี สำหรับการปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อสามารถจ้างแรงงานไทยได้ หลังจากอนุญาต 5 กิจการดังกล่าว จึงมีจังหวัดที่ได้รับอนุญาตเพิ่มขึ้นจาก 35 จังหวัดเป็น 54 จังหวัด ในการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี ปี 2541 มีแรงงานต่างด้าวมาจดทะเบียนเพียง 90,911 คน จากยอดแจ้งความต้องการ 230,000 คน และรัฐบาลผ่อนผันให้จ้างได้จำนวน 150,000 คน เมื่อสิ้นสุดมติคณะรัฐมนตรี 2541 มีแรงงานต่างด้าวที่จดทะเบียนคงเหลือจำนวน 88,264 คน

มติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2542 เป็นการดำเนินการภายใต้กรอบการบรรเทาปัญหาการว่างงาน ซึ่งมุ่งเน้นให้จ้างแรงงานไทยที่ว่างงานเป็นจำนวนมาก นโยบายจึงเน้นในเรื่องการผลักดัน

และจำกัดจำนวนพื้นที่ และกิจการให้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายทำงานได้บางส่วนที่จำเป็น นอกเหนือจากนั้นจะดำเนินการผลักดันออก ดังนั้นมติคณะรัฐมนตรีปี 2542 จึงอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวที่ทำงานได้จำนวนไม่เกิน 106,684 คน ใน 18 กิจการ พื้นที่ 37 จังหวัด และทำงานได้เฉพาะงานกรรมกรเท่านั้น

มติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2543 อนุญาตให้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายทำงานได้ จำนวน 106,684 คน ใน 18 กิจการ พื้นที่ 37 จังหวัด ตามมติคณะรัฐมนตรีปี 2542 และทำงานได้เฉพาะงานกรรมกรเท่านั้น

3. ผลกระทบจากคนต่างด้าวที่เข้าเมืองผิดกฎหมายลักลอบทำงาน

ปัญหาของประเทศไทยที่เกิดจากแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย

การลักลอบเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อทำงานของแรงงานต่างด้าวได้ก่อให้เกิดปัญหาต่อประเทศไทยมากมาย ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เนื่องจากการลักลอบเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าว หน่วยงานของรัฐบาลไม่สามารถเข้าไปควบคุมดูแลได้ แม้ว่าในปัจจุบันการอพยพย้ายถิ่นข้ามประเทศไม่ได้เป็นเรื่องที่ยากและเป็นสิ่งที่ห้ามกันไม่ได้ แต่รัฐบาลของประเทศนั้น ๆ ย่อมสามารถที่จะตั้งกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อควบคุมดูแลบุคคลที่จะเข้าไปในราชอาณาจักรของตนได้ เพราะการเข้ามาของคนต่างด้าวเป็นจำนวนมากย่อมก่อให้เกิดปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ

1. เกิดการชะลอตัวของโครงสร้างอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ส่งผลให้การปรับตัวของอัตราค่าจ้างเป็นไปได้ยาก ผลกระทบจะตกกับแรงงานไทยซึ่งจะถูกกดค่าจ้างแรงงาน เนื่องจากนายจ้างมีทางเลือกที่สามารถเลือกจ้างแรงงานต่างด้าวได้หากแรงงานไทยไม่ทำ

2. ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกของ International Labour Organization (ILO) ซึ่งมาตรฐานของ ILO ได้กำหนดมาตรฐานของแรงงานไว้ว่า “ นายจ้างจะต้องจัดสภาพการทำงานอย่างมีมาตรฐาน และลูกจ้างจะต้องมีอิสระในการรวมตัวเป็นสหภาพแรงงานและมีอิสระในการต่อรอง รวมถึงมีอิสระจากการบังคับใช้แรงงาน ” แต่ในสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในประเทศไทย แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายเป็นแรงงานที่ไร้ฝีมือ ไร้อำนาจต่อรอง จำเป็นต้องทำงานที่ไร้ความรู้ ทักษะต่ำ เสี่ยงอันตราย

3. ปัญหาการกีดกันทางการค้า สืบเนื่องจากการที่ผู้ประกอบการจ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในราคาถูก ส่งผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าออกของประเทศ เนื่องจากจะถูกประเทศคู่ค้าใช้มาตรการกีดกันทางการค้ามาเป็นข้ออ้างว่า ประเทศไทยละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยการเอารัดเอาเปรียบและขูดรีดแรงงาน

4. เกิดผลเสียต่อการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจโดยรวม เพราะหากนายจ้างยังคงใช้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายราคาถูกต่อไป ไม่พยายามปรับปรุงกระบวนการผลิตหรือใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยขึ้น นายจ้างจะขาดการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต เนื่องจากมีต้นทุนการผลิตในส่วนที่เป็นแรงงานต่ำเพราะใช้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายราคาถูก ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงไม่มีความจำเป็นที่จะนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในกระบวนการผลิตของตน

5. เกิดการแข่งขันคนไทย ซึ่งอาจส่งผลต่อแรงงานไทยทั้งที่อยู่นอกระบบและในระบบที่จะต้องถูกแย่งส่วนแบ่งในเรื่องงาน ทำให้ผู้ประกอบการมีอำนาจต่อรองที่สูงกว่า เพราะมีทางเลือกที่สามารถใช้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่มีความอดทน และควบคุมดูแลได้ง่ายกว่าแรงงานไทย อีกทั้งอาจส่งผลกระทบต่อแรงงานที่ตื่นทำกิน โดยเฉพาะแรงงานอพยพในภาคเกษตรที่เข้าไปตัดไม้ทำลายป่า

6. รัฐจะต้องสูญเสียทรัพยากรทั้งที่เป็นบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการกวาดล้างจับกุม ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูแรงงานต่างด้าวที่จับกุมได้ เสียค่าใช้จ่ายในการส่งกลับประเทศภูมิลำเนา การบริการสาธารณะต่าง ๆ ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติที่ควรจะใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อคนไทย จัดหาสถานที่คุมขังเพื่อรอการส่งกลับ แทนที่จะได้นำทรัพยากรเหล่านั้นมาพัฒนาประเทศหรือช่วยเหลือประชาชนชาวไทยด้วยกัน

ด้านสังคม

1. คนต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาทำงาน มีทั้งที่เข้ามาในลักษณะตัวคนเดียว และนำเอาครอบครัวมาด้วย และเมื่อลักลอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานก็จะแต่งงานมีครอบครัวและมีบุตร ทำให้เด็ก ๆ เหล่านี้จะต้องเผชิญกับปัญหาในเรื่องสัญชาติ การศึกษาและสถานภาพทางสังคม

2. แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาจำนวนไม่น้อยเป็นเพศหญิง ส่วนหนึ่งมีเป้าหมายเพื่อประกอบอาชีพหญิงบริการ ส่งผลให้เกิดอาชีพหญิงบริการทางเพศข้ามชาติมากขึ้น อันจะทำให้เกิดการติดต่อและการแพร่ระบาดของโรค เช่น โรคเอดส์ โดยมีกลุ่มเสี่ยงคือ โสเภณีชาวพม่า และกลุ่มชาวประมง

3. ปัญหาโรคระบาดและโรคติดต่อที่แรงงานต่างด้าวเป็นผู้นำเข้ามา เช่น โรคเรื้อน โรคเท้าช้าง โรคไข้มาเลเรีย โรคเอดส์ โรคไข้กาฬหลังแอ่น โดยบางโรคได้หายไปจากประเทศไทยแล้วก็กลับมาอีก รวมทั้งยังส่งผลกระทบต่อค่าบริการทางด้านสาธารณสุขแก่คนไทยด้วย

4. ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน มีคดีต่าง ๆ มากมายที่ผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าว ทั้งที่สามารถจับกุมได้และไม่ได้ เนื่องจากคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย และลักลอบทำงานอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ ไม่มีหลักฐานเพื่อแสดงตัวและไม่มีหลักแหล่งที่แน่นอน เมื่อกระทำผิดแล้วสามารถหลบหนีได้ง่าย และยากต่อการติดตามตัวมาดำเนินคดี

ด้านการเมืองและความมั่นคงของประเทศ

1. ปัญหาความมั่นคงภายในประเทศ เมื่อแรงงานต่างด้าวเข้ามาเป็นจำนวนมาก ๆ จะก่อให้เกิดปัญหาชนกลุ่มน้อยภายในประเทศ ซึ่งในปัจจุบันมีจำนวนแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในประเทศไทย ประมาณ 700,000 – 1,000,000 คน ถ้าคนเหล่านี้รวมตัวกันก่อความไม่สงบขึ้นโดยการชุมนุมเรียกร้องในเรื่องต่าง ๆ หรือรวมตัวตั้งแก๊งค์ก่ออาชญากรรมหรือก่อวินาศกรรม จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศได้

2. แรงงานสัญชาติพม่าที่ลักลอบอยู่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาด้านการเมือง แต่กลุ่มต่อต้านที่เป็นชนกลุ่มน้อย รวมทั้งนักการเมืองและนักศึกษาที่ลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศไทย มีการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลพม่าทั้งด้านการเมืองและการใช้พื้นที่ในไทยเป็นฐานในการก่อการร้าย ซึ่งอาจทำให้กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและพม่า นอกจากนั้นได้มีความพยายามในการดำเนินการเพื่อหาข่าวให้ทางการพม่าหรือหาข่าวเกี่ยวกับกลุ่มต่อต้านที่แฝงเข้ามาในหมู่แรงงานพม่าด้วย

3. การลักลอบเข้ามาของแรงงานต่างชาติมีหลายเชื้อชาติ ซึ่งในบางประเทศ เช่น ประเทศพม่า มีการแบ่งแยกเชื้อชาติโดยไม่ยอมรับว่าชาวพม่าที่เชื้อชาติมอญหรือกะเหรี่ยงเป็นประชาชนของประเทศพม่า ดังนั้นหากประเทศไทยกวาดล้างจับกุมและส่งกลับไปยังประเทศพม่า อาจเกิดข้อโต้แย้งและอาจจะลุกลามเป็นปัญหาระหว่างประเทศได้

แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการลักลอบเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายจะส่งผลกระทบต่อสังคมไทยมากมายดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่หากมองในด้านบวก การเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายก็มีผลกระทบต่อสังคมด้วย เพียงแต่

ประเทศไทยจะต้องจัดการให้แรงงานต่างด้าวเหล่านั้นเข้ามาสู่ระบบที่ทางราชการไทยสามารถควบคุมดูแลได้ ก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ ได้แก่

1. รัฐบาลจะมีข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองและทำงานโดยผิดกฎหมาย ซึ่งหากรัฐบาลมีข้อมูลเหล่านี้ย่อมจะเป็นประโยชน์ในด้านความมั่นคงของประเทศ นอกจากนี้ยังมีข้อมูลสนับสนุนในการที่จะเจรจาเพื่อส่งแรงงานต่างด้าวเหล่านี้กลับประเทศต่อไปในอนาคต

2. การจัดระบบเพื่อควบคุมแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ทำให้รัฐบาลสามารถควบคุมปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถจัดการกับปัญหาได้อย่างรัดกุมยิ่งขึ้น

3. บรรเทาปัญหาการขาดแคลนแรงงานไร้ฝีมือได้ในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะงานที่คนไทยไม่นิยมทำ เนื่องจากเป็นงานที่สกปรก มีกลิ่นเหม็น งานหนัก และเป็นการทดแทนแรงงานไทยบางส่วนที่เดินทางไปทำงานในต่างประเทศ ซึ่งมีค่าจ้างแรงงานสูงกว่าประเทศไทยและเป็นสาเหตุของการขาดแคลนแรงงานในประเทศ

4. เป็นประโยชน์ในการเจรจาต่อรองทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของสิทธิมนุษยชน ไม่ทำให้ประเทศคู่ค้ารายใดรายหนึ่งหรือองค์การการค้าโลก นำปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนมาเป็นเงื่อนไขในการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศได้

5. ประเทศไทยจะมีรายได้จากค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาตทำงาน โดยรายได้จากกลุ่มบุคคลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการให้บริการทางสังคม การศึกษา พัฒนาฝีมือแรงงาน และสาธารณสุข

6. แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายมีโอกาสเข้าสู่ระบบที่ถูกต้องตามกฎหมาย พันจากความรู้สึกหวาดกลัวและความกดดันต่าง ๆ ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงานเพื่อจะได้ร่วมพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเต็มที่ ตลอดจนช่วยลดปัญหาสังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากแรงงานเหล่านี้

4. ภาวะและบทบาทของประเทศไทยในการดูแลแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย

จากสภาพความไม่สงบเรียบร้อยในประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศไทย โดยเฉพาะประเทศพม่า ก่อตั้งให้ประชาชนของประเทศเพื่อนบ้านหลบหนีเข้ามาในประเทศไทยตามช่องทางต่าง ๆ เพื่อหนีสภาพความเดือดร้อน การถูกกดขี่ทารุณ และเพื่อเอาชีวิตรอด กลุ่มคนต่างด้าวเหล่านี้อาจแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

1. กลุ่มที่ตั้งใจมาเป็นแรงงาน เพื่อหารายได้ส่งกลับไปให้ครอบครัวที่บ้านเกิด หรือหากมี
 ลู่ทางทำมาหากินที่ดีก็จะรับครอบครัวมาอยู่ด้วยกัน

2. กลุ่มที่ตั้งใจจะอพยพหนีภัยและไม่พบค่ายหรือที่พักพิง ทำให้เดินทางเข้ามาอย่างไร้จุด
 หมายและกระจายไปทุกภูมิภาคของไทย และในที่สุดก็กลายเป็นแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย

3. กลุ่มที่ลี้ภัยมาอยู่ในค่ายพักพิงตามแนวชายแดน และรอเวลาที่จะเดินทางกลับบ้าน
 เมื่อสถานการณ์การสู้รบสงบลง แต่เมื่อการสู้รบยืดเยื้อทำให้ต้องเดินทางออกจากค่ายเพื่อหา
 งานทำ โดยเริ่มตั้งแต่ออกหางานทำใกล้ ๆ แบบเข้าไป-เย็นกลับ และในที่สุดก็กระจายไปตาม
 จังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ

4. กลุ่มผู้ลี้ภัยทางการเมือง

แต่โดยสรุปไม่ว่าจะเดินทางเข้ามาด้วยสาเหตุใด แต่ในท้ายที่สุดก็ต้องกลายมาเป็นแรง
 งานผิดกฎหมาย ด้วยเหตุผลเพื่อหารายได้เลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว การที่ประเทศไทยให้ที่
 พักพิงแก่ประชาชนจากประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ประเทศไทยต้องเสี่ยงกับการเกิดปัญหาทาง
 ด้านความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากอาจถูกประเทศเพื่อน
 บ้านมองว่าประเทศไทยให้ความสนับสนุนกองกำลังต่าง ๆ และชนกลุ่มน้อยที่เป็นปรปักษ์กับ
 ฝ่ายรัฐบาลของประเทศเพื่อนบ้าน หรืออาจถูกมองว่าประเทศไทยเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจการภายใน
 ของประเทศอื่น แต่ด้วยหลักมนุษยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน ประเทศไทยจำต้องดำเนิน
 การให้ความช่วยเหลือและพยายามหามาตรการต่าง ๆ เพื่อจัดการควบคุมดูแลคนเหล่านี้ เพื่อ
 ไม่ให้มาก่อปัญหาที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศไทย ประเทศไทยต้องสูญเสียงบประมาณ
 และบุคลากรเป็นจำนวนมากในการจัดการด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) การจัดสร้างที่พักพิงให้แก่ผู้ลี้ภัยรวมถึงค่าอาหาร ค่าเลี้ยงดู และจัดกำลังเจ้าหน้าที่ใน
 การรักษาความสงบ

2) เมื่อมีคนต่างด้าวลักลอบมาทำงานเพิ่มมากขึ้น ประเทศไทยต้องหามาตรการเพื่อจัด
 ระบบควบคุมแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ให้ทางราชการสามารถตรวจสอบควบคุมได้ โดยใน
 ปี 2539 และในปี 2541 ได้มีการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรและทำงานได้เป็นการชั่วคราว
 ซึ่งในการนี้ต้องใช้งบประมาณและเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการเป็นจำนวนมาก

3) การดำเนินการส่งกลับแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่สิ้นสุดการผ่อนผันแล้ว โดยมีค่า
 ใช้จ่ายในด้านการจัดสร้างพื้นที่รอการส่งกลับ ค่าอาหาร ค่ายานพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่
 เป็นต้น

การที่ประเทศไทยต้องรับภาระซึ่งเกิดมาจากความไม่สงบและความรุนแรงภายในประเทศของประเทศเพื่อนบ้าน สมควรที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกควรจะตระหนักและร่วมกันให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้เกิดความสงบสุขในภูมิภาคนี้ แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายเหล่านี้จะได้มีทางเลือกที่ดีสำหรับชีวิตของพวกเขา เพราะในขณะนี้ดูเหมือนว่า คนพวกนี้ถูกบังคับให้ต้องดำเนินชีวิตในวิถีทางที่เขาไม่ต้องการ

บทที่ 2 ปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ในพื้นที่จังหวัดตาก

สภาพทั่วไป

จังหวัดตากเป็นจังหวัดภาคตะวันตก มีชายแดนติดต่อกับพม่ายาว 580 กิโลเมตร มีจุดผ่านแดนถาวรที่อำเภอแม่สอด และอำเภอเมียวดีของพม่า มีประชากรประมาณ 510,678 คน เศรษฐกิจหลักของจังหวัดเกิดจากผลผลิตด้านเกษตรกรรม ได้แก่ ข้าวโพด มันสำปะหลัง ถั่วเหลือง กระเทียม ข้าวเปลือก และพืชผัก ก่อให้เกิดรายได้ประมาณ 2,455 ล้านบาทต่อปี และอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ เสื้อผ้า เครื่องหนัง และอาหารแปรรูป ก่อให้เกิดรายได้ประมาณ 9,330 ล้านบาทต่อปี

สภาพปัญหา

จังหวัดตากเป็นจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสหภาพพม่า โดยมีชายแดนติดต่อกันเป็นระยะทางกว่า 500 กิโลเมตร ทำให้การลักลอบข้ามแดนของคนต่างด้าวกระทำได้ง่าย ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศสหภาพพม่าไม่สามารถสร้างงานรองรับประชากรได้ทั้งหมด ทำให้มีผู้ว่างงานเป็นจำนวนมาก หรือหากมีงานทำก็ได้รับค่าจ้างในอัตราต่ำกว่าอัตราค่าจ้างของประเทศไทย ประกอบกับที่อำเภอแม่สอด ซึ่งมีโรงงานที่ผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกและจำหน่ายในประเทศ จำนวน 66 โรงงาน มีความต้องการจ้างแรงงานจำนวน 21,136 คน จึงทำให้ประชาชนชาวพม่าลักลอบเข้ามาเมืองมาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมดังกล่าวเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ในเขตอำเภอพบพระและอำเภอแม่สอดยังเป็นแหล่งเพาะปลูกพืชผักผลไม้และดอกไม้แหล่งใหญ่ของประเทศ ซึ่งมีความต้องการแรงงานมาทำงานในภาคเกษตรกรรมเป็นจำนวนมาก จึงมีแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้ามาทำงานดังกล่าวด้วย ซึ่งประมาณการว่ามีผู้หลบหนีเข้าเมืองลักลอบเข้ามาทำงานในจังหวัดตากเป็นจำนวนถึง 50,000 คน แยกเป็นทำงานในภาคเกษตรกรรมประมาณ 30,000 คน ภาคอุตสาหกรรมประมาณ 15,000 คน ภาคพาณิชยกรรมและบริการประมาณ 5,000 คน

การลักลอบเข้าเมือง

-มีเหตุสำคัญจากปัญหาทางเศรษฐกิจในพม่าเช่นเดียวกับประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกัน แต่มีความแตกต่างทางเศรษฐกิจทั่วโลก เช่น ปัญหาชาวเม็กซิกันที่ลักลอบเข้าเมืองไปในสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

-สำหรับผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวพม่าที่เข้ามาในประเทศไทย เนื่องจากเศรษฐกิจที่ฝืดเคืองในพม่า ประชาชนไม่มีงานทำหรือมีงานทำแต่ก็มีรายได้ต่ำ แม้แต่ภาคการผลิตด้านการเกษตรก็ขาดแคลนปัจจัยการผลิต ในขณะที่ระบบการแบ่งปันผลประโยชน์ด้านการผลิตไม่เป็นแรงจูงใจให้ประชาชนกระตือรือร้นที่จะประกอบการผลิต ทำให้ประชาชนต้องดำรงชีพอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปกติ แม้พม่าจะมีทรัพยากรธรรมชาติอีกมาก ชาวพม่าหลบหนีเข้าเมืองมาในประเทศไทยต้องการรายได้ที่ดีกว่า เพื่อนำไปยกระดับการครองชีพของตนเองให้สูงขึ้น เป็นลักษณะเดียวกับแรงงานไทยที่ออกไปขายแรงงานในต่างประเทศที่มีสภาพทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า

-ชาวพม่าที่ลักลอบเข้าเมืองมาในประเทศไทยโดยพฤติกรรมของพวกเขาไม่ประสงค์ที่จะตั้งหลักแหล่งอย่างถาวรในประเทศไทย ดังนั้นส่วนใหญ่ของผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวพม่าจะเดินทางกลับเมื่อถึงวัยที่ไม่อาจขายแรงงานได้อีกต่อไป หรือแม้ยังไม่หมดวัยทำงาน (อายุ 15-35 ปี โดยเฉลี่ย) แต่เมื่อพวกเขามีรายได้จากการทำงานในประเทศไทยสามารถซื้อที่ดิน บ้าน หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีพได้เพียงพอตามที่หวัง พวกเขา ก็จะกลับบ้าน

-วงจรการลักลอบเข้าเมืองนี้ จะหมุนเวียนเปลี่ยนไปตามวัย เป็นธรรมชาติของประชากรในภูมิภาคนี้ และปัจจุบันกลายเป็น "บรรทัดฐาน" ของพวกเขาไปแล้ว

-ผู้ประกอบการตามจังหวัดชายแดนไทย จึงใช้ "บรรทัดฐาน" นี้ให้เงื่อนไขต่อกิจการ ด้วยการจ้างงานชาวพม่าเหล่านั้นมานานหลายสิบปีแล้ว จนปัจจุบันขยายไปสู่จังหวัดชั้นในของประเทศ รวมทั้งในกรุงเทพฯ จนรัฐบาลต้องกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ เพื่อป้องกันปัญหา ผลกระทบต่าง ๆ จากการใช้แรงงานพม่าของภาคเอกชน

แรงจูงใจที่ทำให้มีการเข้าไปลงทุนที่ชายแดนจำนวนมาก

ประกอบด้วยสาเหตุ 3 ประการ ดังนี้

1. รัฐบาลมีนโยบายกระจายความเจริญสู่ชนบท จึงกำหนดเงื่อนไขการลงทุนที่เป็นแรงจูงใจนักลงทุนให้ออกสู่ชนบท โดยจัดระดับการส่งเสริมการลงทุนเป็น 3 เขต ให้เขตที่ 3 อยู่ใน

ชนบทห่างไกล แม้จะเป็นพื้นที่ที่ขาดแคลนปัจจัยการผลิตมากที่สุด แต่เป็นเขตที่รัฐให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ลงทุนมากที่สุด เช่น การยกเว้นภาษีเบื้องต้น และการอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เป็นต้น ชายแดนจังหวัดตากเป็นพื้นที่เขตที่ 3 เขตหนึ่ง

2. ขณะเดียวกันรัฐบาลยังมีแผนจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดน กำหนดพื้นที่ดำเนินการในอำเภอแม่สอด แม่ระมาด และพบพระ จังหวัดตาก ซึ่งมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2543 ได้คัดเลือกอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เป็นเมืองชายแดนที่มีศักยภาพพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นลำดับที่ 2 รองจากอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

3. อุตสาหกรรมหลายประเภทที่เคยลงทุนในเขต 1 และ 2 นับวันจะมีอุปสรรคมากขึ้น จากผลตอบแทนที่ลดลง ค่าแรงงานที่สูงขึ้น ทั้งยังขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากแรงงานไทยมีระดับการศึกษาสูงขึ้น จึงไม่นิยมทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมในไทย แต่ออกไปทำงานในต่างประเทศแทน ในที่สุดผลผลิตจากโรงงานในเขต 1 และ 2 ก็ไม่สามารถส่งผลผลิตเข้าไปแข่งขันด้านราคาในตลาดต่างประเทศได้ ในบางครั้งผลิตไม่ทันตามความต้องการของรายการสั่งซื้อสินค้า เนื่องจากขาดแรงงาน โรงงานเหล่านั้นจึงย้ายฐานการผลิตออกไปในเขต 3 หรือเขตที่สามารถหาแรงงานได้ง่าย

ช่องทางนำเข้า-ส่งออกสินค้าชายแดน

มี 4 ประเภท ดังนี้

1. จุดผ่อนปรน

การเปิดจุดผ่อนปรนเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย มีวัตถุประสงค์ทางด้านมนุษยธรรม การส่งเสริมความสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่น ตลอดจนการค้าขายสินค้าเครื่องอุปโภค-บริโภคและการสัญจรไปมาของประชาชน การกำหนดประเภทสินค้า ระยะเวลาการเปิด และมาตรการควบคุมการเดินทางเข้า-ออก เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด

2. จุดผ่านแดนชั่วคราว

การเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราวมีวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจของฝ่ายไทยเป็นสำคัญ โดยมีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน และไม่มีผลกระทบทางด้านความมั่นคง โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ประกาศเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราวตามความเห็นชอบ/หลักการของคณะอนุกรรมการพิจารณาเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราว

คราว ตามความเห็นชอบ/หลักการของคณะอนุกรรมการพิจารณาเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราวของ สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.)

3. จุดผ่านแดนถาวร

การเปิดจุดผ่านแดนถาวรต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลของทั้งสองประเทศ โดยในส่วนของไทยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ประกาศเปิดจุดผ่านแดนถาวรตามที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการค้าการสัญจรไปมา และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

4. จุดผ่านแดนลำลองตามสภาพภูมิประเทศ

เป็นจุดผ่านเข้าออกของประชาชนทั้ง 2 ประเทศ ซึ่งเป็นไปโดยธรรมชาติ มิได้มีหลักฐานการรับรองจากทางราชการทั้งสองฝ่าย ส่วนใหญ่จะเป็นจุดผ่านของสินค้าที่ผิดกฎหมาย

หมายเหตุ อำนาจในการเปิด - ปิดจุดผ่านแดน (ถาวรและชั่วคราว) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ใช้อำนาจตามมาตรา 11 และมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ในการประกาศเปิด - ปิด จุดผ่านแดนฯ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อมีสถานการณ์ที่กระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยบริเวณชายแดน หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านความมั่นคงในพื้นที่ ก็สามารถที่จะระงับการเข้า - ออกบริเวณจุดผ่านแดนฯ ได้เป็นการชั่วคราวจนกว่าสถานการณ์เป็นปกติโดยไม่ต้องประกาศปิดจุดผ่านแดนฯ

ลักษณะของแรงงานพม่า

1.ส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานทักษะต่ำ หรือกรรมกรประเภทต่าง ๆ ที่คนไทยไม่นิยมทำ เนื่องจากเป็นงานหนัก เช่น กรรมกรก่อสร้าง แรงงานในไร่ นา ประมง กรีดยางพารา และขนส่ง เป็นต้น เป็นงานซ้ำซากจำเจ งานเย็บเสื้อผ้า ถักทอไหมพรม และงานรับใช้ในบ้าน เป็นต้น

2.พฤติกรรมของแรงงานมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีคือ มีความอดทนและไม่ได้แย่งงานอยู่ข้าง ส่วนข้อเสียคือ เรียนรู้งานช้า งานไม่มีความประณีต และมักโยกย้ายหรือเปลี่ยนงานอยู่เสมอ ในสถานประกอบการแต่ละแห่งจะเหลือแรงงานเดิมไม่ถึงร้อยละ 30 เมื่อครบ 1 ปี

3.ท้องถิ่นที่มาของแรงงานพม่าอยู่ในรัฐกะเหรี่ยง มอญ ฉาน และพื้นที่ชั้นในของพม่าบางส่วน

4. เชื้อชาติกะเหรี่ยง มอญ ไทยใหญ่ และพม่าเชื้อชาติบังคลาเทศ เป็นต้น บางส่วนจะมีบัตรประชาชนติดตัว

5. ช่องทางเข้าสู่ประเทศไทย ได้แก่ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย, อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่, อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน, อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, อำเภอทองผาภูมิ ตำบลเจดีย์สามองค์ จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดระนอง

ปัญหาจากการใช้แรงงานพม่าลักลอบเข้าเมือง

1. ปัญหาอาชญากรรม ปล้นฆ่า ชิงทรัพย์และลักขโมย ไม่เว้นแม้แต่นายจ้าง
2. ปัญหาสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เป็นพาหะโรคติดต่อ ได้แก่ โรคมาเลเรีย โรคเท้าช้าง โรคระบบทางเดินอาหาร โรคผิวหนัง กามโรค และโรคเอดส์ การอยู่ร่วมกันจำนวนมาก กลายเป็นชุมชนแออัด (สลัม) ทั้งขยะมูลฝอย แหล่งน้ำเน่าเสีย เป็นต้น
3. ปัญหาสังคม ลูกของแรงงานพม่ากลายเป็นเด็กเร่ร่อน ขอดทาน และก่อปัญหาอื่น ๆ
4. ปัญหาเกิดชนกลุ่มน้อยในประเทศ อาจกลายเป็นชนกลุ่มใหม่ในประเทศไทย หากพวกเขาไม่ยอมกลับหรือรัฐบาลพม่าไม่ยอมรับเมื่อไทยส่งกลับหลังเลิกจ้าง โดยเฉพาะกลุ่มชาวพม่าที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งพม่าอ้างว่าไม่ใช่พลเมืองพม่า
5. ปัญหาเกิดกับตัวแรงงานเอง ถูกนายจ้างหรือเจ้าหน้าที่รัฐกระทำทารุณ ทั้งต่อร่างกายและประสงค์ต่อทรัพย์สิน
6. ปัญหาด้านความมั่นคงด้านต่าง ๆ เช่น มีสพาย หรือสายลับต่างชาติที่แอบแฝงมาในรูปของแรงงานลักลอบเข้าเมือง เพื่อมาหาข่าวด้านการทหาร หรือความลับของทางราชการ

ข้อมูลด้านแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย

จากสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เอื้อต่อการลักลอบเข้ามาทำงานของแรงงานพม่า เนื่องจากมีชายแดนติดต่อกันเป็นระยะทางยาว และสามารถเดินเข้าออกได้โดยง่าย จังหวัดตากซึ่งมีแรงงานต่างด้าวเดินทางเข้า-ออก และลักลอบทำงานเป็นจำนวนมาก ประมาณว่าแรงงานในภาคเกษตร คนรับใช้ในบ้าน และแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม มีจำนวนไม่ต่ำกว่าแสนคน แรงงานพม่าส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาจากพื้นที่ชั้นในของพม่า ได้แก่ เมืองมาละละเหม็ง ผาอ่าง กรุกกริก ซึ่งห่างจากอำเภอแม่สอดประมาณ 50-100 กิโลเมตร ส่วนแรงงานตามแนวตะเข็บชายแดน เป็นพวกกะเหรี่ยง มอญ และชนกลุ่มน้อย ซึ่งทางการพม่าไม่ยอมรับและมีการกวาดล้าง

ผลักดันออกนอกประเทศ จึงทะลักเข้าสู่ประเทศไทยและยังไม่สามารถดำเนินการผลักดันออกได้อย่างจริงจัง

สภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก ได้ให้ข้อมูลแรงงานต่างด้าวที่อยู่ในกิจการต่าง ๆ ในพื้นที่ชายแดนใน 21 กิจการ มีจำนวน 73,000 คน และคาดว่าจะเพิ่มสูงขึ้นใน 1-2 ปี อีกประมาณ 41,610 คน จากการขยายตัวของอุตสาหกรรมการผลิต

การจัดระบบควบคุมแรงงานต่างด้าว ตามมติคณะรัฐมนตรี มีแรงงานต่างด้าวมาจดทะเบียนขอรับใบอนุญาตทำงานในจังหวัดตาก ดังนี้

ปี 2539 ออกใบอนุญาตผ่อนผันให้จ้างแรงงานต่างด้าวทั้งสิ้น 7,013 คน

จำแนกเป็นสัญชาติ พม่า 7,010 คน ลาว 2 คน กัมพูชา 1 คน

จำแนกเป็นกิจการ เกษตรกรรม	2,553 คน
ก่อสร้าง	1,346 คน
เหมืองแร่เหมืองหิน	60 คน
การผลิต	993 คน
รับใช้ในบ้าน	2,061 คน

ปี 2540 เดือนกันยายน มีแรงงานต่างด้าวคงเหลือทั้งสิ้น 6,598 คน

จำแนกเป็นสัญชาติ พม่า 6,595 คน ลาว 2 คน กัมพูชา 1 คน

จำแนกเป็นกิจการ เกษตรกรรม	2,537 คน
ก่อสร้าง	1,931 คน
ประมงทะเล	3 คน
ต่อเนื่องจากประมงทะเล	4 คน
เหมืองแร่เหมืองหิน	68 คน
การผลิต	243 คน
รับใช้ในบ้าน	1,812 คน

ปี 2541 ออกใบอนุญาตผ่อนผันให้จ้างแรงงานต่างด้าวทั้งสิ้น 3,325 คน

จำแนกเป็นสัญชาติ พม่า 3,325 คน ลาว - คน กัมพูชา - คน

จำแนกเป็นกิจการ ขายอาหารและเครื่องดื่ม	70 คน
ผลิตเครื่องทอง เงิน โลหะ	9 คน
สิ่งทอ ถัก เสื้อผ้าสำเร็จรูป	2, 425 คน

ผลิตของเล่นเด็ก	50 คน
ผลิต/จำหน่ายวัสดุก่อสร้าง	117 คน
ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	33 คน
ขายปลีก/ส่งสินค้า	309 คน
ผลิต/จำหน่ายเครื่องเรือน	2 คน
เฟอร์นิเจอร์	
ผลิตน้ำดื่ม/น้ำแข็ง	50 คน
ก่อสร้าง	92 คน
ผลิตหินแกรนิต	19 คน
ปลูกพืชไร่	149 คน

ปี 2542 มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2542 อนุญาตให้จังหวัดตากจ้างแรงงานต่างด้าวได้ 2 กิจกรรม จำนวน 2,125 คน ดังนี้ กิจกรรมก่อสร้าง 1,250 คน กิจกรรมพืชไร่สวนกาแฟ 875 คน

ปี 2543 มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2543 อนุญาตให้จังหวัดตากจ้างแรงงานต่างด้าวได้ 2 กิจกรรม จำนวน 2,125 คน ดังนี้ กิจกรรมก่อสร้าง 1,250 คน กิจกรรมพืชไร่สวนกาแฟ 875 คน

บทที่ 3 ข้อเท็จจริง

การตรวจสอบสภาพข้อเท็จจริง

1. ข้อเท็จจริง

(1) จากการศึกษาข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดตาก ได้ข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

-สภาพพื้นที่ในจังหวัดตาก ซึ่งมีชายแดนติดต่อกับพม่าประมาณ 600 กิโลเมตร ไม่สามารถสกัดกั้นหรือผลักดันคนพม่า หรือชนกลุ่มน้อยในพม่าที่ลักลอบเข้ามาทำงานออกนอกราชอาณาจักรได้ จึงควรจัดระบบควบคุมให้อยู่ในพื้นที่เฉพาะอำเภอชายแดน 5 อำเภอ คือ อุ่มผาง แม่สอด ท่าสองยาง แม่ระมาด และพบพระ โดยการขยายอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการส่งออกที่จำเป็นต้องใช้แรงงานจำนวนมากไปตั้งรองรับ เพื่อดูดซับแรงงานเหล่านั้นไว้ไม่ให้ทะลักไหลเข้าสู่พื้นที่ชั้นใน ซึ่งโดยธรรมชาติแรงงานเหล่านี้ต้องการทำงานใกล้ชายแดน เพื่อเดินทางกลับบ้านได้โดยสะดวก ในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมการส่งออก ซึ่งประเทศไทยยังมีโอกาส และได้เปรียบคู่แข่งขันทางการค้าเนื่องจากมีแรงงานจำนวนมาก ปัจจุบันจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เมื่อแรงงานไทยขาดแคลนลง เงื่อนไขของเวลาที่ต้องผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกให้ทันตามกำหนด จึงจำเป็นต้องเคลื่อนย้ายฐานการผลิตมาอยู่ตามแนวชายแดนที่มีจำนวนแรงงานแน่นอน ค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าแรงงานไทยแต่สูงมากสำหรับแรงงานต่างด้าวชาวพม่า ซึ่งทำให้อุตสาหกรรมการส่งออกของไทยยังคงตลาดอยู่ได้ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา

-มาตรการแก้ไขแรงงานต่างด้าวปี พ.ศ. 2542 มีผลกระทบต่อการประกอบกิจการในจังหวัดตากโดยตรง โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ซึ่งไม่ได้เตรียมแผนลดกำลังแรงงานต่างด้าวลง โดยมีความหวังว่ารัฐบาลจะมีนโยบายผลักดันแรงงานต่างด้าวออกจากพื้นที่ชั้นในให้มาอยู่ตามแนวชายแดน และจังหวัดที่มีชายแดนติดต่อกับพม่า ลาว กัมพูชา จะได้รับการผ่อนผันให้จ้างแรงงานต่างด้าวโดยไม่จำกัดจำนวนและกิจการ ดังนั้นทั้งภาครัฐและเอกชนในจังหวัดตาก (ยกเว้นตำรวจซึ่งถือนโยบายปฏิบัติตามคำสั่งโดยเคร่งครัด) จึงมีความเห็นว่าจังหวัดตากยังมีความจำเป็นต้องใช้แรงงานต่างด้าวในหลายกิจการโดยเฉพาะในภาคเกษตรและอุตสาหกรรม รวมไปถึงกิจการรับใช้ในบ้าน พาณิชยกรรม และการบริการ ซึ่งถือเป็นวิถีชีวิต

ปกติที่ใน 1 ครอบครัวคนไทยต้องมีแรงงานต่างด้าว 1 คน ใน 5 อำเภอชายแดน จึงคาดว่ามีแรงงานต่างด้าวทำงานอยู่ในกิจการต่าง ๆ ประมาณ 7 หมื่นคน ถ้ารวมในอำเภออื่น ๆ ด้วยไม่ต่ำกว่า 1 แสนคน ดังนั้นการจับกุม ผลักดัน สกัดกั้น จึงไม่สามารถดำเนินการได้ในคราวเดียวกัน หรือ ในกรณีที่จะต้องปิดกิจการ แรงงานเหล่านี้อาจเคลื่อนย้ายกระจัดกระจายไปสู่พื้นที่อื่น ๆ ได้อีก จังหวัดจึงเสนอขอให้มีการผ่อนผันให้ใช้แรงงานต่างด้าวในพื้นที่ชายแดนและจัดระบบควบคุมให้อยู่ในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยภาคเอกชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการและยอมรับที่จะปรับปรุงสภาพการจ้าง สภาพการทำงาน และมาตรฐานสินค้าเพื่อรองรับแรงงานไทยที่ว่างงานในพื้นที่และนอกพื้นที่ให้สามารถเข้ามาทำงานได้ สำหรับแรงงานต่างด้าวจะดำเนินการจัดทำทะเบียนประวัติให้สามารถตรวจสอบได้ และจะควบคุมให้อยู่เฉพาะอำเภอชายแดนเท่านั้น

(2) จากผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงในสถานประกอบการโดยการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ กิจการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป 3 แห่ง กิจการถักทอไหมพรม 2 แห่ง กิจการผลิตอาหารกระป๋อง 1 แห่ง และผลิตกระเป๋าน้ำแข็ง 1 แห่ง พบว่า

-สถานประกอบการทั้ง 7 แห่ง มีการจ้างทั้งแรงงานไทยและแรงงานพม่า โดยมีสัดส่วนแรงงานพม่ามากกว่าแรงงานคนไทยตั้งแต่ 5-20 เท่า อัตราค่าจ้างสำหรับแรงงานพม่าอยู่ในเกณฑ์ระหว่าง 60-70 บาท โดยมีอาหารและที่พักให้ สำหรับแรงงานไทยค่าจ้าง 130 บาทขึ้นไป โดยพิจารณาตามความรู้ความสามารถแต่ไม่จัดอาหารและที่พักให้ ยกเว้นบางสถานประกอบการจะจัดอาหารและที่พักให้เฉพาะหัวหน้างาน สถานประกอบการที่ได้มาตรฐานดีมาก 1 แห่ง มีจำนวนแรงงานไทยประมาณครึ่งหนึ่งของแรงงานพม่า นายจ้างจัดสวัสดิการให้แรงงานพม่าทัดเทียมกับแรงงานไทย มีที่พักและอาหาร 3 มื้อ มีโรงครัวที่สะอาด ห้องพักจัดเป็นระเบียบโปร่ง ไม่มีกลิ่นอับ กรณีเจ็บป่วยนายจ้างรักษาให้ โดยดำเนินการเช่นเดียวกับการประกันสังคมคือนายจ้างและลูกจ้างสมทบคนละ 2% และฝากธนาคารไว้เป็นค่ารักษาพยาบาลสำหรับลูกจ้างต่างด้าวทุกคน จากสภาพการจ้างสภาพการทำงานและสิ่งแวดล้อมที่ดี ทำให้โรงงานนี้สามารถจ้างแรงงานไทยได้มากกว่าโรงงานอื่น ๆ

-สำหรับสถานประกอบการอีก 6 แห่งพบว่า 5 แห่งมีสภาพการทำงานอยู่ในเกณฑ์ดี แต่สภาพที่พักอาศัยยังต้องปรับปรุง เนื่องจากมีสภาพแออัดและค่อนข้างอับชื้น สภาพที่พักบางแห่งมีโครงสร้างอาคารดีแต่ขาดการจัดระเบียบในการอยู่อาศัย ทำให้สภาพแวดล้อมไม่สะอาดและอาจเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคได้ ในส่วนของอัตราค่าจ้างที่แท้จริงไม่สามารถสอบถามจากแรง

งานพม่าได้ เพราะส่วนมากพูดภาษาไทยไม่ได้ ยกเว้นกิจการผลิตภัณฑ์เครื่องหนังซึ่งได้ทราบจากแรงงานพม่าว่าอัตราค่าจ้างแรงงานทั่วไปเดือนละ 1,400 บาท หัวหน้างานเดือนละ 2,000 บาท มีอาหาร 3 มื้อและที่พัก มีเพื่อนายจ้างจัดกาแฟและขนมให้ ส่วนมีอกกลางวันและเย็นเป็นข้าวกับกับข้าว

-สถานประกอบการที่มีสภาพต้องปรับปรุงมากที่สุด คือ กิจการผลิตภัณฑ์อาหารกระป๋อง โดยเฉพาะห้องพักที่มีสภาพแออัดมาก และแรงงานต่างด้าวทุกคนอยู่รวมกันในเรือนไม้ 1 หลัง สำหรับคนที่มีครอบครัวนายจ้างจัดหาไม้ให้เพื่อปลูกสร้างที่พักเอง จึงสร้างแบบไม่ถูกสุขลักษณะ มีสภาพคล้ายสลัม และอาจขยายเป็นชุมชนแออัดได้หากไม่รีบแก้ไข

-กล่าวโดยสรุป สถานประกอบการ 7 แห่ง มีสภาพการทำงานที่สามารถรองรับแรงงานไทย ซึ่งประสงค์จะทำงานในกิจการนี้ได้ เพราะมีเครื่องจักรเครื่องมือที่ทันสมัย แต่ในด้านที่อยู่อาศัยและสุขอนามัยของแรงงานประมาณร้อยละ 80 ยังต้องปรับปรุงแก้ไข เพราะมีสภาพแออัดคับแคบ ไม่สะอาด และขาดการจัดระเบียบที่ดี ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งทีนอกจากจะไม่ตั้งใจให้แรงงานไทยเข้ามาทำงานแล้ว อาจเป็นปัจจัยผลักดันให้แรงงานต่างด้าวเหล่านี้หลบหนีไปหานายจ้างรายใหม่ที่ดีกว่า ทำให้การควบคุมเป็นไปด้วยความยากลำบาก และไม่สามารถดูซับแรงงานต่างด้าวได้ตามแนวชายแดนได้ตามที่ตั้งใจไว้

ความจำเป็นที่ต้องกำหนดมาตรการควบคุมการใช้แรงงานพม่าในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก

สภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก ได้เสนอเหตุผลความจำเป็นที่ต้องใช้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายดังนี้

1. นับตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา และต่อเนื่องไปอีกเป็นเวลายาวไม่น้อยกว่า 4-5 ปี คาดว่าความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทยจะยังคงอยู่ในระดับต่ำ จนส่งผลให้มีการลดการจ้างแรงงานในภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ จำนวนมาก โดยคาดว่าในปี 2542-2543 จำนวนแรงงานที่ถูกเลิกจ้างและอยู่ในภาวะว่างงาน จะมีราว 2-3 ล้านคน อย่างไรก็ตามแรงงานในภาคอุตสาหกรรมของประเทศส่วนหนึ่งจะมีแรงงานต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานชาวพม่าปะปนอยู่ด้วย

2. จำนวนแรงงานชาวพม่าในจังหวัดชั้นในของประเทศ รวมทั้งกรุงเทพฯ และปริมณฑล ทั้งที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานและอยู่ในความควบคุมของทางราชการ และอยู่นอกการควบคุมของทางราชการ คาดว่ามีราว 8 แสนถึง 1 ล้านคน

3.ภาวะตกต่ำทางเศรษฐกิจของประเทศ เป็นความจำเป็นที่ทำให้รัฐบาลต้องงดการขยายเวลาต่ออายุการจ้างแรงงานต่างชาติทั่วประเทศ ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ 31 สิงหาคม 2543 เพื่อเปิดโอกาสให้คนไทยซึ่งตกงานหรือยังว่างงานมีโอกาสได้งานทำมากขึ้น จะส่งผลให้แรงงานชาวพม่าจำนวนมากต้องเคลื่อนย้ายออกมายังจังหวัดชายแดนมากขึ้นเรื่อย ๆ และอาจมีส่วนหนึ่งเดินทางกลับสู่ประเทศ

4.อย่างไรก็ดีประเทศพม่า ยังมีปัญหาในเรื่องการพัฒนาประเทศ และจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำไปทั่วโลกนับจากปี 2541 ทำให้ภายในห้วงระยะเวลา 10 ปีข้างหน้า พม่าจะยังคงไม่อาจสร้างความเจริญเติบโตหรือสร้างงานในภาคการลงทุนด้านต่าง ๆ เพียงพอเพื่อรองรับแรงงานของตนได้

5.ดังนั้นแรงงานชาวพม่าที่ถูกผลักดันออกจากจังหวัดชั้นใน จะกลับออกไปสู่ประเทศพม่าในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เมื่อไม่มีงานทำและขาดรายได้ ก็จะลักลอบกลับเข้ามาในประเทศไทย และหาทางกลับเข้าสู่ระบบแรงงานในจังหวัดชั้นในอีก อันจะเป็นการก่อปัญหาให้กับแรงงานไทยทั้งประเทศ รวมทั้งปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นกับประเทศก็ไม่ได้รับการแก้ไขแบบยั่งยืน ส่งผลกระทบโดยตรงต่อนโยบายผลักดันแรงงานต่างชาติของรัฐบาล ซึ่งต้องการให้ตำแหน่งงานบางประเภทที่ยังเหมาะสมกับคนไทยว่างลงและจะสามารถช่วยเหลือคนไทยส่วนหนึ่งที่ว่างงานได้

6.นอกจากนั้นแรงงานชาวพม่าที่ถูกผลักดันออกมาจากจังหวัดชั้นใน ก็จะคับคั่งอยู่ในบริเวณชายแดนโดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดตาก ซึ่งคาดว่าจะมีสัดส่วนอยู่ในราว 1 ใน 3 ของแรงงานพม่าทั้งหมดในประเทศไทย คือ จำนวน 3-4 แสนคน ในขณะที่แรงงานพม่าที่มีอยู่เดิมในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก ประมาณ 7-8 หมื่นคน หากไม่มีงานทำหรือขาดรายได้ก็อาจจะก่อปัญหาปล้น ฆ่า หรือก่ออาชญากรรมอื่น ๆ สร้างปัญหาให้กับประชาชนไทยตามแนวชายแดนอย่างไม่มีสิ้นสุด

7.ในระหว่างเกิดภาวะตกต่ำของเศรษฐกิจโลก เงินตราเข้าประเทศลดลงทำให้ประเทศขาดรายได้ ขณะเดียวกันจะพบว่าอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกบางประเภทที่จำเป็นต้องใช้แรงงานทั้งฝีมือและไร้ฝีมือ เช่น กลุ่มการ์เมนต์ที่ต้องแข่งขันกับหลาย ๆ ประเทศ ก็ไม่อาจดำเนินการอยู่ได้ตามจังหวัดชั้นในของประเทศเนื่องจากปัญหาค่าจ้างแรงงานสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน โรงงานอุตสาหกรรมเหล่านี้รัฐบาลควรสนับสนุนให้เคลื่อนย้ายออกมายังชายแดนจังหวัด

ตาก เพื่อให้เป็นเครื่องมือหรือกลไกในการดูดซับแรงงานชาวพม่ามิให้ย้อนกลับเข้าสู่จังหวัดชั้นใน และลดภาวะปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนในจังหวัดชายแดนนี้ด้วย

8. จึงมีความจำเป็นที่รัฐบาลจะต้องกำหนดมาตรการหลัก เพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประเทศ เช่น การเปิดโอกาสให้กลไกทางเศรษฐกิจมีความสามารถดำเนินการผลิตเพื่อการส่งออกนำเงินตราเข้าประเทศ ทางด้านสังคม ต้องเปิดช่องทางให้คนไทยที่ว่างงานในประเทศมีโอกาสได้งานทำมากขึ้น สนับสนุนให้มาตรการควบคุมการใช้แรงงานต่างชาติในประเทศไทยประสบผลสำเร็จ รวมทั้งต้องคำนึงถึงการเคลื่อนย้ายแรงงานพม่ากลับคืนประเทศในอนาคตข้างหน้าด้วย

กล่าวโดยสรุป

1. เพื่อจัดระเบียบควบคุมแรงงานชาวพม่าในพื้นที่ชายแดน ไม่ให้ก่อปัญหาสังคม สาธารณสุข อาชญากรรม กับสังคมไทย

2. ตั้งรับสถานการณ์แรงงานชาวพม่าจำนวนมากที่จะเคลื่อนย้ายออกมายังชายแดนหลังจากที่รัฐบาลระงับการต่ออายุการทำงานตามจังหวัดชั้นในของประเทศในวันที่ 31 สิงหาคม 2543

3. สนับสนุนให้คนไทยที่ตกงานและว่างงานในจังหวัดชั้นในของประเทศมีโอกาสได้งานทำมากขึ้นเนื่องจากตำแหน่งงานในกิจการต่าง ๆ มีที่ว่างให้

4. ช่วยเหลือคนไทยในท้องถิ่นที่ว่างงานมีโอกาสทำงานในภาคอุตสาหกรรมโดยกำหนดสัดส่วนไว้

5. ส่งเสริมให้อุตสาหกรรมการผลิตเพื่อส่งออกที่ใช้แรงงาน ซึ่งไม่อาจดำเนินกิจการได้ในจังหวัดชั้นในของประเทศ เนื่องจากปัญหาค่าจ้างแรงงาน สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ เป็นผลดีต่อการนำเงินตราเข้าประเทศท่ามกลางภาวะเศรษฐกิจตกต่ำของไทยและหลายประเทศทั่วโลก

6. จูงใจให้นักลงทุนต่างชาตินำเงินตราเข้ามาลงทุนในประเทศไทยได้มากขึ้น และทำให้นักลงทุนไทยที่หันเหไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านที่มีค่าจ้างแรงงานต่ำกว่า มีการกลับเข้ามาลงทุนภายในประเทศ

7. ในอนาคตประเทศไทยกับพม่าจะสามารถร่วมมือกันพัฒนาภาคอุตสาหกรรมในบริเวณพื้นที่ชายแดนของทั้งสองประเทศได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

8. หากประเทศพม่าเริ่มมีการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม หรือมีนักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุน ก็จะสามารถดูดซับแรงงานที่เป็นพลเมืองของตนเองซึ่งผ่านการฝึกฝนฝีมือแรงงาน ออกจากประเทศไทยกลับเข้าไปในพม่าได้โดยง่าย เป็นการช่วยแก้ปัญหาของประเทศไทยได้ดียิ่งขึ้น

9. ช่วยให้พื้นที่ชายแดนที่เกิดการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม มีการจับจ่ายใช้สอยมากขึ้น เป็นผลดีต่อความเติบโตทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นจากแรงงานที่มีรายได้เหล่านี้

2. สภาพปัญหา

-สภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก ได้เสนอผลกระทบจากมาตรการแก้ไขแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดตาก สรุปได้ดังนี้

1. ตามนโยบายการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคของรัฐบาล และตกอยู่ในภาวะต้องแข่งขันด้านการผลิตเพื่อการส่งออกกับต่างประเทศอาจต้องได้รับความเสียหายอย่างหนัก ทั้งนี้จากการสำรวจเมื่อเดือนพฤษภาคม 2542 ในกลุ่มสมาชิกของสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตากจำนวน 64 โรงงาน เป็นอุตสาหกรรมซึ่งผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก มีมูลค่าการลงทุน 1,803 ล้านบาท มูลค่าการผลิต 6,529 ล้านบาทต่อปี และมูลค่าการส่งออก 6,330 ล้านบาทต่อปี อย่างไรก็ตามคิดว่ายังมีโรงงานอุตสาหกรรมที่จำเป็นต้องใช้แรงงานซึ่งขยายฐานการผลิตออกมายังชายแดนที่มีได้เข้าเป็นสมาชิกของสภาอุตสาหกรรมจังหวัดซึ่งมีมูลค่าการผลิตเพื่อส่งออกอีกราว 3,000 ล้านบาท

2. กระทบถึงกลไกการดูดซับแรงงานพม่า ซึ่งเคยดึงดูดแรงงานเหล่านี้ให้อยู่ตามแนวตะเข็บแนวชายแดนมิให้หลบหนีเข้าสู่จังหวัดชั้นในของประเทศ ทั้งนี้การจ้างแรงงานพม่าในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตากมีราว 7 หมื่นคน เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมประมาณ 3 หมื่นคน กิจการพื้นฐานประมาณ 2 หมื่นคน และในภาคการเกษตรอีกประมาณ 2 หมื่นคน

3. ส่งผลกระทบต่อคนไทยทั้งคนท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียงจำนวนกว่า 3 พันคน ซึ่งทำงานอยู่ในภาคอุตสาหกรรมจะต้องตกงานทันทีหากโรงงานอุตสาหกรรมต้องปิดกิจการลงเนื่องจากขาดแคลนแรงงาน

4. ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของราษฎรไทยในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก ซึ่งหากชาวพม่าที่ไม่มีงานทำขาดรายได้ประสบภาวะขาดแคลน อาจถึงขั้นก่อปัญหาทางสังคมชายแดนด้วยการจับปล้นราษฎรไทย ก่อปัญหาระหว่างประเทศมากขึ้น

5. เชื่อว่าการลักลอบจ้างแรงงานชาวพม่าอย่างผิดกฎหมายในพื้นที่ชายแดนจะยังมีอยู่ต่อไป และปัญหาความขัดแย้งระหว่างราษฎรกับรัฐจะรุนแรงขึ้น เนื่องจากทางราชการจะต้องจับกุมดำเนินคดีต่อราษฎรไทยเกือบทั้งเมืองในทุกอำเภอชายแดน ซึ่งมีการจ้างแรงงานราษฎรจากประเทศเพื่อนบ้านแบบเกื้อกูลซึ่งกันและกันมาเป็นเวลาหลายสิบปี จนอาจกลายเป็นประเพณีของเมืองชายแดนไปแล้ว

6. เป็นช่องทางแสวงหาผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่รัฐบางฝ่าย และแรงงานพม่าที่ไม่อาจเข้าสู่ระบบควบคุมของรัฐ จะก่อปัญหาให้กับราษฎรไทยทั้งในด้านสาธารณสุข สังคม และการก่ออาชญากรรม

7. การผลักดันอย่างโจ่งแจ้งของรัฐบาลอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

3. ข้อเสนอของจังหวัดตาก

หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หอการค้า และสภาอุตสาหกรรมจังหวัด มีข้อเสนอ ดังนี้

1. การกำหนดพื้นที่การผ่อนผันให้ใช้แรงงานต่างด้าว

- เห็นควรผ่อนผันให้มีการจ้างแรงงานต่างด้าว โดยเน้นในจังหวัดชายแดน และ/หรือพื้นที่จังหวัดที่ขาดแคลนแรงงานไทยเฉพาะบางประเภทกิจการเท่านั้น

2. การทำสัญญาประกันตัวแรงงานต่างด้าว

- เห็นควรผ่อนผันให้มีการจ้างแรงงานต่างด้าว โดยใช้บุคคลหรือนิติบุคคลเข้าทำสัญญาค้ำประกันตัวแรงงานต่างด้าวกับด่านตรวจคนเข้าเมือง และหากตรวจพบแรงงานต่างด้าวหลบหนีให้นายจ้างเสียค่าปรับ 1,000 บาท ต่อแรงงานต่างด้าว 1 คน หรือหากเกิดกรณีฝ่าฝืนควรกำหนดบทลงโทษและมาตรการอย่างอื่นไว้ด้วย

3. ควรกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการทำใบอนุญาตทำงาน

- ควรมีการปรับปรุง และลดหย่อนค่าธรรมเนียมในการทำใบอนุญาตทำงานของแรงงานต่างด้าวให้อยู่ในอัตราที่จูงใจให้นายจ้างซึ่งประกอบกิจการหลากหลายอาชีพทั้งภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม บริการ งานคนใช้ และกรรมกรทั่วไป เพื่อดึงดูดให้นายจ้างจ้างผิดกฎหมายเข้า

ระบบมากที่สุด อันจะส่งผลดีต่อมาตรการควบคุม และจะได้ข้อมูลที่ชัดเจนและง่ายต่อการกำหนดมาตรการการผลักดันในอนาคต

4. การกำหนดด้านสาธารณสุขและสวัสดิการแรงงาน

- การกำหนดค่าตรวจโรคแรงงานต่างด้าวในการออกไปรับรองแพทย์ ให้คณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวจังหวัดแต่ละจังหวัดเป็นผู้กำหนด เพราะต้นทุนค่าตรวจโรคของโรงพยาบาลแต่ละจังหวัดไม่เท่ากัน

- ให้ผู้ประกอบการทุกรายนำแรงงานต่างด้าวเข้าสู่กองทุนเงินทดแทน และกองทุนประกันสังคมตามกฎหมายแรงงาน ภายหลังจากได้รับการผ่อนผันให้ทำงานได้ เพื่อประโยชน์ทางด้านสวัสดิการและความคุ้มครองแรงงานตามกฎหมาย ตลอดจนช่วยควบคุมและรักษาโรคต่าง ๆ ที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาทางด้านสาธารณสุข และไม่เป็นภาระเรื่องงบประมาณของรัฐอันจะส่งผลกระทบต่อประชาชนคนไทย

5. มาตรการการควบคุม

- จัดให้มีศูนย์ทะเบียนกลางควบคุมประวัติของแรงงานต่างด้าวที่ได้รับการผ่อนผันให้ทำงานได้ เพื่อควบคุมการเคลื่อนไหว และเป็นศูนย์รวมข้อมูลที่มีประสิทธิภาพให้อยู่ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวจังหวัด โดยใช้ระบบศูนย์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของศูนย์ให้จ่ายโดยผู้ประกอบการและ/หรือแรงงานต่างด้าวในอัตราที่คณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวจังหวัดกำหนดและเห็นสมควร

6. มาตรการรองรับการว่างงานของแรงงานไทย

- เพื่อเป็นการผ่อนคลายปัญหาการว่างงาน และแก้ไขปัญหาด้านสังคม ควรกำหนดสัดส่วนคนงานไทยต่อการใช้แรงงานต่างด้าวที่ชัดเจน เช่น ในปีแรกกำหนดอัตราส่วนคนงานไทยต่อแรงงานต่างด้าวเป็น 1:4 และเพิ่มขึ้นในปีถัดไป ตามมติคณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวเห็นสมควร

7. แนวทางการควบคุมและการแก้ไขปัญหาระยะยาว

- จะต้องให้มีมาตรการที่เข้มงวดในการป้องกันไม่ให้แรงงานต่างด้าวลักลอบเข้าไปทำงานในจังหวัดชั้นในอย่างแท้จริงและต่อเนื่อง และควรวางแผนผลักดันแรงงานต่างด้าวออกจากจังหวัดชั้นในให้มาอยู่ในพื้นที่ชายแดนของประเทศ เพื่อรอการส่งกลับในอนาคตอย่างเป็นระบบ

-ในการแก้ไขปัญหาระยะยาว เห็นควรประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในการอนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าว เพื่อรอการส่งกลับในพื้นที่ชายแดน เพื่อความมั่นคงของประเทศ ในการผลักดันแรงงานต่างด้าวออกนอกประเทศในอนาคต

บทที่ 4

การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ในพื้นที่จังหวัดตากที่ผ่านมา

ความเป็นมา

มติคณะรัฐมนตรีปี 2542 มาตรการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวตามที่คณะอนุกรรมการแก้ไขแรงงานต่างด้าวเสนอผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายบรรเทาปัญหาการว่างงานแห่งชาติ โดยลดจำนวนแรงงานต่างด้าวลงทุกพื้นที่ทุกกิจการ และอนุญาตให้ทำงานได้เท่าที่จำเป็นเฉพาะงานกรรมกรใน 18 กิจการ พื้นที่ 37 จังหวัด จำนวน 106,684 คน ระยะเวลาการอนุญาตให้ทำงานไม่เกิน 1 ปี (31 สิงหาคม 2543) การกำหนดมาตรการดังกล่าวเป็นการกำหนดกรอบในภาพรวมของประเทศที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาการว่างงาน ตกงานของประชาชนในประเทศ จึงต้องมีผลกระทบต่อบางกิจการและบางพื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องใช้แรงงานต่างด้าว โดยเฉพาะในจังหวัดที่มีกิจการประมงทะเล ต่อเนื่องประมงทะเล จังหวัดที่มีลักษณะพิเศษทางด้านเศรษฐกิจ ด้านภูมิศาสตร์ และด้านวัฒนธรรมประเพณีรวมถึงปัญหาประชาชนตามแนวตะเข็บชายแดน ซึ่งไม่ทราบเชื้อชาติและสัญชาติที่แท้จริงของตนเอง มาตรการแก้ไขแรงงานต่างด้าวปี 2542 จึงไม่สามารถปฏิบัติได้เหมือนกันในทุกพื้นที่ จำเป็นต้องกำหนดเงื่อนไขเป็นกรณีพิเศษ สำหรับจังหวัดที่มีปัญหาตามที่กล่าวแล้วข้างต้น เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคมและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ควรให้มีการดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยมีแผนระยะยาวให้สามารถลดจำนวนแรงงานต่างด้าวลง โดยจัดระบบตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถควบคุมได้ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามข้อสั่งเกิดของคณะรัฐมนตรี 3 ประการ คือ

1. แนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายให้เบาบางลง กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมควรพิจารณากำหนดกิจการบางประเภทบางอาชีพที่เหมาะสม เพื่อเปิดโอกาสให้แรงงานต่างด้าวสามารถเข้ามาทำงานโดยถูกต้องตามกฎหมายโดยไม่เป็นผลเสียต่อประเทศและแรงงานไทย

2. พื้นที่ดำเนินการซึ่งกำหนดจังหวัดที่ได้รับการผ่อนผันให้มีการจ้างแรงงานต่างด้าว โดยพิจารณาข้อมูลตัวเลขที่มีการแจ้งในทะเบียนประวัตินั้น เพื่อให้ถูกต้องตามความเป็นจริงควร

พิจารณาให้สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงในการประกอบอาชีพหลักของจังหวัดนั้น ๆ ประกอบการพิจารณาอีกทางหนึ่งด้วย

3. การกำหนดจำนวนคนที่ได้รับการผ่อนผันไว้เป็นจำนวนที่แน่นอนในแต่ละจังหวัดและแต่ละกิจการในบัญชีฯ อาจมีข้อจำกัดในการดำเนินงาน ควรให้จังหวัดเป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสม แล้วเสนอตามขั้นตอนให้คณะกรรมการนโยบายบรรเทาปัญหาการว่างงานแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

จากการศึกษาข้อมูลแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายเท่าที่ผ่านมาของผู้เขียน พบว่า จังหวัดชายแดนจะเป็นพื้นที่ที่มีแรงงานต่างด้าวเป็นจำนวนมาก และมีปัญหาแรงงานต่างด้าวยากที่จะควบคุม ตลอดทั้งมีลักษณะภูมิศาสตร์ที่ยากต่อการผลักดันแรงงานออกตามมาตรการแก้ไขแรงงานต่างด้าว เช่น จังหวัดตาก เชียงราย ระนอง และสมุทรสาคร

การแก้ไขปัญหาที่ผ่านมา

1. จังหวัดตากได้พยายามดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการดำเนินการจัดระบบควบคุมแรงงานต่างด้าวตามแนวนโยบายของรัฐบาลมาโดยตลอด สำหรับในปี 2542 จังหวัดตากได้รับการผ่อนผันให้จ้างแรงงานต่างด้าวทำงานได้ในกิจการ 2 ประเภท คือ กิจการก่อสร้างและกิจการพืชไร่สวนกาแฟ จำนวนรวม 2,125 คน แต่มีนายจ้างนำคนต่างด้าวมารายงานตัวตรวจสอบสุขภาพและขอใบอนุญาตทำงานเพียง 935 คน ส่วนแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบทำงานอยู่ในกิจการอื่นที่ไม่ได้รับการผ่อนผัน จังหวัดตากได้พยายามกวาดล้างจับกุมและผลักดันส่งตัวออกนอกราชอาณาจักร โดยในห้วงเวลาดังแต่เดือนพฤศจิกายน 2542 ถึงเดือนสิงหาคม 2543 สามารถผลักดันส่งกลับไปได้จำนวน 43,297 คน และมีผู้หลบหนีเข้าเมืองที่หน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองสามารถผลักดันออกจากจังหวัดตากอีก จำนวน 53,433 คน แต่ผู้ที่ถูกส่งกลับออกไปก็ยังมีถูกลักลอบกลับเข้ามาอีก

2. การจัดหาแรงงานไทยเข้าทำงานตามความต้องการของนายจ้าง ยังทำไม่ได้ผลเท่าที่ควร เนื่องจากงานบางอย่างคนงานไทยไม่ประสงค์จะทำ ได้แก่ งานรับใช้ในบ้าน งานในภาคเกษตรกรรม ซึ่งเป็นงานหนักและได้รับค่าแรงต่ำ ส่วนงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่ไม่สามารถจัดหาแรงงานไทยมาทำงานได้อย่างเพียงพอ ก็มีสาเหตุหลายประการทั้งจากฝ่ายนายจ้างผู้ประกอบการและฝ่ายคนงาน กล่าวคือ นายจ้างบางรายไม่มีความจริงใจที่จะจ้างแรงงานไทยเนื่องจากนิยมใช้แรงงานต่างด้าวเพราะค่าแรงถูกกว่า นายจ้างบางรายไม่จัดสภาพการจ้าง

สภาพการทำงาน รวมทั้งสวัสดิการต่าง ๆ ที่จะจูงใจให้แรงงานไทยเข้าทำงาน แรงงานไทยหลายรายเลือกงาน ต้องการงานเฉพาะงานที่สบายแต่รายได้ดี บางรายเป็นคณงานที่มาจากภาคเกษตรกรรม ไม่คุ้นเคยกับการทำงานในภาคอุตสาหกรรม จึงไม่สามารถทำงานอยู่ได้นาน มีการเข้าออกงานบ่อย การเคลื่อนย้ายแรงงานจากจังหวัดอื่นเข้ามาทำงานที่จังหวัดตากก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควร เนื่องจากอัตราค่าจ้างของแต่ละห้องที่แตกต่างกัน คณงานจึงนิยมเคลื่อนย้ายไปทำงานในกรุงเทพฯ และปริมาณผลมากกว่า

ความเห็นของภาคเอกชน

ภาคเอกชน ประกอบด้วย หอการค้าจังหวัดตาก และสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก มีความเห็นดังนี้

1.การผ่อนผันตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อปี 2542 ไม่น่าสอดคล้องกับความเป็นจริง เพราะในจังหวัดตากมีแรงงานต่างด้าวในกิจการหลายประเภท ทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม และภาคบริการ

2.ภาคเอกชนยินดีให้ความร่วมมือในการจัดแรงงานไทยเข้าทำงานทดแทน แต่ขณะนี้ปริมาณแรงงานไทยยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของสถานประกอบการ และมีการเข้าออกงานบ่อย

3.กรณีรัฐบาลใช้นโยบายจับกุมผลักดันแรงงานต่างด้าวทั้งหมดในปี 2542 ทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถดำเนินกิจการไปได้ เนื่องจากขาดแคลนแรงงาน ขณะนี้มีสถานประกอบการปิดกิจการแล้วประมาณ 30 แห่ง และหากสถานการณ์เป็นเช่นนี้ต่อไป คาดว่าภายใน 6 เดือนข้างหน้า สถานประกอบการจะปิดกิจการหมดทุกแห่ง ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดตากส่วนใหญ่มีใช้ผู้ส่งออกเอง เป็นเพียงฐานการผลิตให้แก่ผู้ส่งออกที่อยู่ส่วนกลาง

4.ขณะนี้ทางการพม่า (โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเมียวดี) พร้อมจะออกหนังสือผ่านแดน (BORDER PASS) ให้แก่ชาวพม่าที่ประสงค์จะเข้ามาทำงานในประเทศไทย ฉะนั้นหากผ่อนผันให้ผู้ถือหนังสือผ่านแดนสามารถทำงานได้ ก็จะทำให้ผู้ประกอบการดำเนินกิจการได้และทางการก็สามารถควบคุมการเข้าออกได้ เมื่อจัดหาแรงงานไทยเข้าทำงานได้ก็จะลดจำนวนแรงงานต่างด้าวลงเรื่อย ๆ ก็น่าจะสามารถแก้ปัญหาได้

ความเห็นของส่วนราชการ

ความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดตาก

1. เมื่อมีมติคณะรัฐมนตรีแล้ว ทางราชการจำเป็นต้องปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล ฉะนั้นจึงต้องดำเนินการจับกุมและผลักดันแรงงานต่างด้าวอย่างต่อเนื่องและเด็ดขาด

2. ควรมีแนวทางให้ภาคเอกชนสามารถประกอบการได้ โดยเศรษฐกิจไม่กระทบกระเทือน โดยอาจมีการอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานได้ แต่การเข้ามาจะต้องมีการเข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมาย อาจมีลักษณะมาเข้ากลับเย็นเช่นเดียวกับกรณีคนไทยเข้าไปทำงานในประเทศมาเลเซีย

โดยผู้ประกอบการจะต้องมีส่วนรับผิดชอบในการควบคุมแรงงานต่างด้าวด้วย (หากแรงงานต่างด้าวไม่ออกไปตามกำหนด ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบ) ควรมีองค์การตรวจสอบและกำหนดมาตรการควบคุมการเข้าออกของแรงงานต่างด้าว นอกจากนี้ แรงงานต่างด้าวจะต้องรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบริการทางสังคมด้วย เช่น การใช้บริการสาธารณสุข เป็นต้น

ความเห็นของอธิบดีกรมการจัดหางาน

หากจำเป็นต้องนำแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงาน จะต้องเข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมายและสามารถควบคุมได้ ในส่วนของการใช้แรงงานในภาคเกษตรกรรมจะสามารถจัดระบบการควบคุมแรงงานได้หรือไม่ นอกจากนี้ผู้ประกอบการจะต้องแสดงให้เห็นถึงศักยภาพรับอย่างชัดเจนว่า ไม่ได้กดขี่แรงงานโดยเฉพาะกรณีค่าจ้างและสวัสดิการในการทำงาน และจะต้องให้โอกาสแรงงานไทยได้เข้าทำงานก่อน

ความเห็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

ควรมีแนวทางที่ทำให้สถานประกอบการสามารถดำเนินกิจการได้ ในขณะที่เดียวกันจะต้องควบคุมให้เกิดความมั่นคงของชาติด้วย อาจมีการกำหนดเขตการใช้แรงงานพิเศษขึ้นในพื้นที่ชายแดนเป็นกรณีพิเศษก็ได้ เพราะการใช้แรงงานในภาคอุตสาหกรรมก็ยังคงจะดำเนินการได้ตามแนวทางข้างต้น แต่การใช้แรงงานในภาคเกษตรกรรมและบริการ (งานบ้าน) การให้เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย (BORDER PASS) แบบมาเข้ากลับเย็น น่าจะไม่สอดคล้องกับลักษณะการจ้างงาน แต่ทั้งนี้จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการแก้ไขแรงงานต่างด้าวและรัฐบาลก่อน

มติคณะรัฐมนตรีปี 2543

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2543 อนุญาตให้จ้างคนต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ทำงานได้ต่ออีก 1 ปี จนถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2544 โดยอนุญาตให้ทำได้ ในกิจการเดิม 18 ประเภท 37 จังหวัด โดยจังหวัดตากอนุญาตให้ทำงานได้ตามกิจการและ จำนวนคนต่างด้าวที่เคยได้รับอนุญาตได้ตามกิจการ และจำนวนคนต่างด้าวที่เคยได้รับอนุญาต ในปี 2542 คือ กิจการก่อสร้าง และพีชไร์สวนกาแฟ จำนวน 935 คน โดยในปี 2542 มีนายจ้าง และคนต่างด้าวมายื่นขอใบอนุญาตดังนี้

กิจการก่อสร้าง	นายจ้าง 35 ราย คนต่างด้าว 286 คน
กิจการพีชไร์ สวนกาแฟ	นายจ้าง 191 ราย คนต่างด้าว 649 คน
รวม	นายจ้าง 226 ราย คนต่างด้าว 935 คน

๑
12.05.๖

เลขเรียกหนังสือ.....	๒๖๕ ก 2543
เลขทะเบียน.....	5809
วันที่.....	- 3 พ.ค. 2543

บทที่ 5 ความเห็นของผู้เขียน

ความจำเป็นในการใช้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในจังหวัดตาก

เนื่องจากจังหวัดตากโดยเฉพาะเขตอำเภอชายแดนที่ติดต่อกับประเทศพม่า ได้แก่ อำเภอแม่สอด พบพระ แม่ระมาด ท่าสองยาง และอุ้มผาง รวม 5 อำเภอ รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นไปยังพื้นที่ดังกล่าว ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องหนัง อาหารกระป๋อง ฯลฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ป้องกันไม่ให้เกิดการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่มีค่าแรงต่ำกว่า เนื่องจากประเทศไทยยังได้เปรียบทางการค้าอุตสาหกรรมส่งออกไปยังประเทศทั่วโลก

2. เพื่อกำหนดให้จังหวัดชายแดนเป็นพื้นที่ดูดซับแรงงานต่างด้าวไม่ให้ทะลักเข้าสู่พื้นที่ส่วนกลาง และรองรับแรงงานต่างด้าวที่ผลัดถิ่นออกจากพื้นที่ชั้นใน ในกรณีไม่สามารถส่งออกนอกราชอาณาจักรได้

3. ในกรณีของจังหวัดตากซึ่งมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ผลผลิตทางด้านเกษตรกรรมบางชนิดเป็นวัตถุดิบในการผลิตอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก จึงทำให้มีการตั้งโรงงานดังกล่าวอยู่ในพื้นที่ด้วย เช่น โรงงานผลิตหน่อไม้กระป๋อง เป็นต้น

4. ในขณะที่เศรษฐกิจของประเทศเฟื่องฟู อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นเกิดภาวะขาดแคลนแรงงานระดับล่าง จึงมีการขยายฐานการผลิตไปยังพื้นที่ที่มีแรงงานรองรับได้ ซึ่งขณะนี้จำเป็นต้องใช้แรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทดแทนแรงงานไทยซึ่งขาดแคลนอย่างมาก

จากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในปี 2540 ทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาการว่างงาน รัฐบาลจึงมีนโยบายบรรเทาปัญหาการว่างงาน มีการกำหนดมาตรการแก้ไขแรงงานต่างด้าวเป็นมาตรการหนึ่งในการแก้ไขปัญหาการว่างงาน โดยเน้นการผลักดันแรงงานต่างด้าวออกนอกราชอาณาจักร เพื่อเปิดโอกาสให้แรงงานไทยเข้าไปทำงาน แต่การดำเนินการตามมาตรการแก้ไขแรงงานต่างด้าวดังกล่าวโดยเฉพาะในปี 2542 ซึ่งไม่อนุญาตให้อุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมให้ไปอยู่ชายแดนจ้างแรงงานต่างด้าวได้ ทำให้เกิดผลกระทบต่อนายจ้างและตัวแรงงานต่างด้าว ตลอดจนแรงงานไทยที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการดังกล่าว หากมีการปิดกิจการ ผลกระทบดังกล่าว ได้แก่

ด้านเศรษฐกิจ

1. จากข้อมูลจังหวัดตากปี 2541 ได้รับการส่งเสริมการลงทุน 7 โครงการ เงินลงทุนรวม 143 ล้านบาท ข้อมูลจากสภาอุตสาหกรรมเฉพาะอำเภอแม่สอด มีสถานประกอบการจำนวน 64 แห่ง เงินลงทุน 1,803.914 ล้านบาท ปริมาณการผลิต 6,529 ล้านบาทต่อปี ปริมาณการส่งออก 6,330.9 ล้านบาทต่อปี และที่มีได้อยู่ในสังกัดสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอีก 2,811 ล้านบาทต่อปี เมื่อพิจารณาในภาพรวมของประเทศแล้ว จังหวัดตากมีมูลค่าการส่งออกเป็นอันดับ 3 ของประเทศ ดังนั้นหากรัฐบาลมีนโยบายเข้มงวดที่จะไม่อนุญาตให้อุตสาหกรรมในจังหวัดตากจ้างแรงงานต่างด้าวได้ จะเกิดผลกระทบต่อธุรกิจส่งออกและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ

2. การไม่อนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าวจะทำให้กิจการที่เปิดดำเนินการอยู่ปิดกิจการ ส่งผลกระทบต่อแรงงานไทยที่ทำงานอยู่ในจังหวัดตากจำนวน 3,780 คน ขาดรายได้และส่งผลกระทบต่อธุรกิจต่อเนื่อง เช่น งานในภาคเกษตรกรรม การขนส่ง ฯลฯ ซึ่งจะเกิดปัญหาให้ต้องแก้ไขอีก

ด้านสังคม

1. จังหวัดตากมีความสัมพันธ์ทางการค้าชายแดนไทย-พม่ามาช้านาน ประกอบกับมีชายแดนที่สามารถเดินทางเข้าออกได้โดยสะดวกตลอดจนประชาชนระหว่าง 2 ประเทศมีความสัมพันธ์กันเป็นญาติมิตร จึงยากต่อการสกัดกั้นและป้องกันไม่ให้แรงงานต่างด้าวกลับเข้ามาในประเทศอีก ดังนั้นการผลักดันแรงงานต่างด้าวตามนโยบายของรัฐบาลจึงไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ แต่จะส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรม การลักขโมย ปัญหายาเสพติด และการค้าประเวณีข้ามชาติ เป็นต้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อคนไทยในพื้นที่ และเป็นภาระที่รัฐบาลต้องเข้าไปป้องกันและแก้ไข

2. การผลักดันแรงงานต่างด้าวจากพื้นที่ขึ้นในจังหวัดชายแดนเพื่อส่งออกนอกราชอาณาจักร หากมีแรงงานต่างด้าวก็จะเป็นภาระของพื้นที่จังหวัดชายแดน และหากไม่มีงานรองรับปัญหาจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

3. ในข้อเท็จจริงแม้รัฐบาลจะมีนโยบายไม่อนุญาตให้จ้างแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย แต่ควรมีข้อจำกัดของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลในการตรวจสอบจับกุม เพื่อให้ได้ว่านายจ้างจะลักลอบใช้แรงงานต่างด้าวต่อไป และรัฐบาลไม่สามารถควบคุมได้ ด้านสาธารณสุข ด้านสิ่ง

แวดล้อม และปัญหาชุมชนที่จะตามมา นอกจากนี้รัฐบาลจะไม่ได้รับรายได้จากแรงงานต่างด้าวเหล่านั้น

แนวทางแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

การแก้ไขปัญหาย่างถาวรทำได้ยาก เพราะพื้นฐานของปัญหาเกิดจากสภาพการเมืองและเศรษฐกิจในพม่า หากไม่สามารถแก้ปัญหาพื้นฐานได้ ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองชาวพม่าก็ไม่สามารถแก้ไขได้โดยสิ้นเชิง จึงเพียงแต่ใช้มาตรการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น โดยมีแนวทางการดำเนินการได้ดังนี้

1. กำหนดเขตพื้นที่แนวชายแดนที่ประสบปัญหาการลักลอบเข้าเมืองสูงให้เป็นเขตพัฒนาพิเศษ โดยเน้นการลงทุนด้านการเกษตรและอุตสาหกรรม ที่สามารถใช้แรงงานต่างชาติได้ เพื่อเป็นแหล่งดูดซับแรงงานลักลอบเข้าเมืองไม่ให้ทะลักเข้าไปสู่จังหวัดชั้นในของประเทศ

2. การจดทะเบียนและออกใบอนุญาตทำงานให้ยึดถือตามข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรผ่านแดนของผู้ลักลอบเข้าเมือง เพื่อประโยชน์ในการติดตามตัวบุคคลเมื่อพวกเขาก่อปัญหา ขณะเดียวกันใช้เป็นข้ออ้างอิงต่อทางการพม่า เมื่อเขาปฏิเสธที่จะรับผู้ลักลอบเข้าเมืองที่ไทยส่งกลับ

3. กำหนดประเภทและวิธีการจ้างชาวพม่า โดยอาศัยความเหมาะสมของประเภทงานตามสภาพท้องถิ่น

4. กำหนดระเบียบและกฎเกณฑ์การปฏิบัติให้สามารถยืดหยุ่นได้เท่าที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาด้านความมั่นคงและปัญหาอื่น ๆ

5. ให้คณะอนุกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน) สามารถตัดสินใจกำหนดกฎหรือระเบียบการจ้างงานให้สอดคล้องกับความจำเป็นในท้องถิ่นได้

6. เห็นควรเจรจากับรัฐบาลพม่า เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินการสกัดกั้นการลักลอบเข้าเมืองของประชาชนชาวพม่า

7. การลักลอบเข้าเมืองส่วนใหญ่มีจุดประสงค์เพื่อเข้ามาหางานทำ ฉะนั้นควรดำเนินการทางกฎหมายกับนายจ้างที่แท้จริงอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความเกรงกลัวไม่กล้าจ้างคนต่างด้าวผิดกฎหมาย เมื่อคนต่างด้าวไม่สามารถหางานทำได้ การลักลอบเข้าเมืองก็น่าจะลดลง

8.ควรส่งเสริมให้นายจ้างปรับปรุงสภาพการจ้าง สภาพการทำงานเพื่อจูงใจแรงงานไทยให้เข้ามาทำงานมากขึ้น

9.หากมีความจำเป็นต้องใช้แรงงานต่างด้าวในกระบวนการผลิต ก็ควรพิจารณาให้มีการนำแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานอย่างถูกต้อง เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานและสามารถจัดระบบควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางแก้ไขปัญหาระยะสั้น

1.ประกาศเขตอนุญาตใช้แรงงานชาวพม่าในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก

2.ขยายขอบข่ายของอำนาจหน้าที่และแต่งตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของแรงงานชาวพม่าในจังหวัดตากเพิ่มขึ้นในคณะอนุกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวจังหวัดตาก เพื่อรับผิดชอบเขตอนุญาตใช้แรงงานชาวพม่าในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก

1.ประกาศเขตอนุญาตใช้แรงงานชาวพม่าในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก

1.1 หลักการทั่วไป

1.1.1 กำหนดพื้นที่ประกาศเขตอนุญาตใช้แรงงานชาวพม่าในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก โดยประเภทของอุตสาหกรรมซึ่งจะได้รับอนุญาตใช้แรงงานชาวพม่าตามประกาศเขตอนุญาตใช้แรงงานชาวพม่าในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตากจะต้องเป็นกิจการที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

1.1.2 กำหนดข้อยกเว้นประเภทของอุตสาหกรรมที่ได้รับสิทธิฯ แต่อยู่นอกเขตอนุญาตใช้แรงงานชาวพม่าในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก ต้องเป็นกิจการที่มีการจัดตั้งอยู่แล้วก่อนการประกาศใช้มาตรการนี้ และจะต้องเป็นกิจการที่มีการจ้างแรงงาน ตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป ยกเว้นกิจการบางประเภท เช่น งานก่อสร้าง งานบ้าน งานบริการ และภาคเกษตรกรรมฯ เป็นต้น

1.1.3 ให้เขตอนุญาตใช้แรงงานชาวพม่าในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก ได้รับสิทธิพิเศษในการเสนอขอต่อรัฐบาลให้จัดสรรงบประมาณ หรือประสานงานกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ภายในจังหวัด จัดสรรงบประมาณอำนาจการก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมในเขตอนุญาตใช้แรงงานชาวพม่าในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก

1.2 ด้านแรงงาน

- 1.2.1 ให้ผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวพม่าซึ่งอาศัยอยู่ในเขตอนุญาตใช้แรงงานชาวพม่าในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตากเข้ารายงานตัวต่อทางราชการ เพื่อสิทธิในการผ่อนผันให้อาศัยอยู่เป็นการชั่วคราวโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 โดยกำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวจังหวัดตาก ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการภายในพื้นที่เขตอนุญาตใช้แรงงานชาวพม่าในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตากหรือตามข้อกำหนดยกเว้น
- 1.2.2 อนุญาตให้กิจการซึ่งจัดตั้งอยู่ในเขตอนุญาตใช้แรงงานชาวพม่าในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตากหรือตามข้อกำหนดยกเว้น สามารถจ้างแรงงานต่างชาติ ซึ่งได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในประเทศเป็นการชั่วคราวได้โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 โดยกำหนดให้ คณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวจังหวัดตาก มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการภายในพื้นที่เขตอนุญาตใช้แรงงานชาวพม่าในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตากหรือตามข้อกำหนดยกเว้น
- 1.2.3 กิจการซึ่งตั้งอยู่นอกพื้นที่เขตอนุญาตใช้แรงงานชาวพม่าในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก ซึ่งมีแรงงานต่ำกว่า 200 คนลงมา (หรือดำเนินกิจการโดยใช้อาคารพาณิชย์ตึกแถว ในและนอกเขตเทศบาล) หากต้องการได้รับสิทธิใช้แรงงานต่างชาติที่ได้รับการผ่อนผันฯ จะต้องเคลื่อนย้ายเข้าไปในพื้นที่เขตอนุญาตใช้แรงงานชาวพม่าในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตากภายใน 1 ปี นับจากวันที่มีการประกาศใช้มาตรการนี้เป็นต้นไป
- 1.2.4 กำหนดการจัดระบบทะเบียนกลางเพื่อควบคุมแรงงานต่างชาติที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในเขตอนุญาตใช้แรงงานชาวพม่าในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตากหรือตามข้อกำหนดยกเว้นซึ่งควบคุมโดยคณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวจังหวัดตาก
2. กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวจังหวัดตากเพิ่มเติมเพื่อรับผิดชอบเขตอนุญาตใช้แรงงานชาวพม่าในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก
- 2.1.1 คณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวจังหวัดตาก มีผู้ว่าราชการจังหวัดตาก เป็นประธาน ให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มเติมประกอบด้วย ผู้แทนอุตสาหกรรมจังหวัด ผู้แทนประกันสังคมจังหวัด ผู้แทนสาธารณสุขจังหวัด นายอำเภอประจำท้องที่ และกรรมการอื่น ๆ ตามความจำเป็นแต่มีจำนวนไม่เกิน 21 คน

2.1.2 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวจังหวัดตาก

- ก. ประกาศเขตอนุญาตใช้แรงงานชาวพม่าในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก
- ข. ประกาศกำหนดระยะเวลา มาตรการผ่อนผันให้ชาวพม่าอาศัยอยู่ในประเทศในพื้นที่จังหวัดตากเพื่อรอการส่งกลับเป็นการชั่วคราว
- ค. ประกาศกำหนดมาตรการให้จ้างแรงงานชาวพม่าในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตากและสัดส่วนการจ้างแรงงานคนไทยในท้องถิ่น (สัดส่วนคนไทยระหว่างร้อยละ 15-20 ของแรงงานชาวพม่า)
- ง. ประกาศกำหนดโรคควบคุมที่ชาวพม่าผู้ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในประเทศชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับต้องผ่านการตรวจโรค (วัณโรค มาเลเรีย เหาช้าง กามโรค โรคเรื้อน)
- จ. ประกาศกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ คือ
- (1) กองทุนประกันการรักษาพยาบาลแรงงานชาวพม่า (รวมทั้งตรวจโรค ต่อปี 1,000 – 1,200 บาท จ่ายสมทบเข้ากองทุน เป็น 4 งวด กำหนดให้จ่ายทุก 3 เดือน)
 - (2) ค่าธรรมเนียม (หรือเงินประกันตน) ชาวพม่าที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในประเทศเป็นการชั่วคราว ต่อตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตาก (โดยจัดเก็บเป็นค่าธรรมเนียมการรายงานตนของผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวพม่า / ต่อปี ต่อคน 100 บาท หรือการให้ประกันตนโดยใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันกลุ่มในวงเงินและกำหนดเบี้ยปรับ ต่อคน 1,000 บาท หากไม่อาจนำแรงงานเข้ารายงานตัวต่อตรวจคนเข้าเมือง)
 - (3) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงานของชาวพม่าในจังหวัดตาก (ต่อปี / ต่อคน 1,000 บาท)
 - (4) กองทุนศูนย์ทะเบียนกลางควบคุมการเคลื่อนไหวและทำงานของแรงงานชาวพม่าจังหวัดตาก (ต่อปี/ต่อคน 100 บาท)
- ฉ. กำหนดมาตรการด้านอื่น ๆ เท่าที่จำเป็นต่อการควบคุมการใช้แรงงานชาวพม่าในจังหวัดตาก

ขั้นตอนการดำเนินการตามมาตรการ

หน่วยงานรับผิดชอบ

1. นำแรงงานผู้หลบหนีเข้าเมือง ตรวจโรค

1. สำนักงานกองทุนประกันสังคม

โรงพยาบาลแม่สอด

2. นำใบผ่านตรวจโรครายงานตัวต่อ ตม.จังหวัดตาก

2. ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตาก

ขั้นตอนการดำเนินการตามมาตรการหน่วยงานรับผิดชอบ

3. นำหลักฐานรายงาน ตม. (หรือหนังสือประกันคน ต่อ ตม.) ขออนุญาตทำงานต่อจัดหางานจังหวัด ตาก	3. จัดหางานจังหวัดตาก
4. ผู้ได้รับใบอนุญาตทำงาน จัดทำทะเบียนประวัติ	4. ศูนย์ทะเบียนกลางควบคุมการเคลื่อน ไหว และทำงานของแรงงานชาวพม่า จังหวัดตาก (จัดตั้งขึ้นและกำหนดหน่วย งานรับผิดชอบ โดยคำสั่งประธานคณะ อนุกรรมการพิจารณาการทำงานของคน ต่างด้าวจังหวัดตาก)

ข้อกำหนดต่าง ๆ และมาตรการควบคุม

1. แรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานจะต้องเป็นชาวพม่า ซึ่งเข้ามาอยู่ก่อนการประกาศใช้
มาตรการนี้
2. จะต้องมีบัตรประชาชนพม่า และ / หรือมีหนังสือรับรองการทำงานในสถานประกอบ
การในประเทศไทยมาแล้ว
3. อายุการจ้างทำงานในสถานประกอบการในพื้นที่จังหวัดตาก มีกำหนดคราวละ 1 ปี
4. ต้องเข้ารายงานตัวต่อศูนย์ทะเบียนกลางควบคุมการเคลื่อนไหวและทำงานของแรง
งานชาวพม่าจังหวัดตาก โดยมีรายละเอียดประกอบหรือบันทึกอยู่ในทะเบียนประวัติ เช่น บัตร
ประจำตัวประชาชน หรือหนังสือรับรองการทำงานในประเทศไทยมาก่อน ภาพถ่าย ประวัติ ชื่อ
บิดา ลายพิมพ์นิ้วมือ โดยศูนย์ทะเบียนกลางฯ จะออกบัตรประจำตัวให้เป็นหลักฐานแสดงควบ
คู่กับใบอนุญาตทำงาน
5. เมื่อชาวพม่าที่เข้ารายงานตัวและได้รับอนุญาตให้ทำงานแล้ว หากมีการหลบหนีนาย
จ้าง หรือย้ายสถานประกอบการก่อนครบอายุการจ้าง 6 เดือน โดยมิได้รับความยินยอมจาก
นายจ้าง ให้ถือว่าสิทธิการทำงานในเขตใช้แรงงานชาวพม่าในพื้นที่จังหวัดตาก และสิทธิได้รับ
การผ่อนผันให้อยู่ในประเทศชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับนี้สิ้นสุดลง
6. ชาวพม่าที่ได้รายงานตัวต่อตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตาก และได้รับการผ่อนผันให้อยู่
ในประเทศชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับ หากมิได้เข้าทำงานในเขตใช้แรงงานชาวพม่าในพื้นที่

จังหวัดตาก หรือตามข้อยกเว้น 1.1.2 ภายในกำหนดเวลา 60 วัน ให้สิทธิที่ได้รับการผ่อนผันฯ นี้
สิ้นสุดลง

แนวทางแก้ไขระยะยาว

จากแนวนโยบายของรัฐบาลที่ผ่านมาแล้ว เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสถาน
ประกอบการในจังหวัดตาก ผู้เขียนจึงขอเสนอแนวทางแก้ไขดังนี้

เนื่องจากบริเวณชายแดนจังหวัดตากในอำเภอแม่สอด แม่ระมาด ท่าสองยาง พบพระ
และอุ้มผาง มีลักษณะการประกอบการและแนวนโยบายในการส่งเสริมการลงทุนของรัฐบาลที่
แตกต่างจากพื้นที่จังหวัดอื่น การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวจึงจำเป็นต้องมีลักษณะที่พิเศษ
และแตกต่างไปจากพื้นที่จังหวัดอื่นด้วย ในขั้นนี้ควรกำหนดให้พื้นที่ชายแดนจังหวัดตากใน 5
อำเภอดังกล่าวข้างต้น ประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (ขณะนี้อำเภอแม่สอด จังหวัด
ตาก ได้รับการคัดเลือกเป็นเมืองชายแดนที่มีศักยภาพพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ) เพื่อให้โรงงานอุตสาหกรรม
ที่มีอยู่เดิมสามารถจ้างแรงงานต่างด้าวทำงานต่อไปได้ โดยกำหนดหลักเกณฑ์การ
พิจารณาดังนี้

1. จัดแรงงานไทยเข้าไปทำงานทดแทนแรงงานต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดตาก โดยความ
ร่วมมืออย่างเต็มใจของนายจ้างในการปฏิบัติตามกฎหมายต่อแรงงานไทยที่เข้าไปทำงานโดย
กำหนดอัตราส่วนไว้แน่นอน เช่น ในปี 2543 ได้เข้าไปทดแทนร้อยละ 10-20 ของจำนวนแรงงาน
รวมที่ใช้ในแต่ละโรงงาน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมการจัดหางาน กรมพัฒนาฝีมือ
แรงงาน หอการค้า และสภาอุตสาหกรรมจะร่วมมือกันไปประสานเพื่อจัดหาแรงงานไทย และ
การพัฒนาฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของนายจ้างและจะต้องลดจำนวนแรง
งานต่างด้าวเพิ่มแรงงานไทยจนครบร้อยละ 100 ภายใน 5-8 ปี ทั้งนี้ให้กรมการจัดหางานและ
กรมพัฒนาฝีมือแรงงานของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง

อย่างไรก็ตามจะต้องยึดหลักการว่าต้องให้สิทธิแรงงานไทยทำงานในเขตพื้นที่
จังหวัดตากก่อนแรงงานต่างด้าว ถ้าแรงงานไทยขาดแคลนจริง ๆ แล้ว จึงจะให้สิทธิแรงงานต่าง
ด้าวเข้าทำแทน ซึ่งกรมการจัดหางานจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในการจัดหาแรงงานไทย

2. อนุญาตให้จ้างแรงงานต่างด้าว โดยให้คณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคน
ต่างด้าวจังหวัดตาก เป็นผู้กำหนดประเภทกิจการและงานอาชีพ โดยมีเงื่อนไขดังนี้

-การจ้างแรงงานต่างด้าว ผู้ประกอบการจะต้องจ่ายค่าจ้างตามกฎหมายไทยอย่างเคร่ง

ครัด

-กิจกรรมที่จะอนุญาตให้สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงในการประกอบอาชีพหลักของ
จังหวัด

-โรงงานที่จะได้รับอนุญาตต้องปรับขบวนการผลิตให้ได้มาตรฐานสากล ISO 9000 ISO
14000 ภายในระยะเวลาที่กำหนด

-นายจ้างจะต้องมีระบบการควบคุมดูแลให้แรงงานต่างด้าวได้รับค่าจ้างสวัสดิการตาม
กฎหมายไทย ตลอดจนมีสภาพความเป็นอยู่และสุขอนามัยที่ดีและปลอดภัย

-การควบคุมแรงงานต่างด้าวที่อนุญาตให้ทำงานจะต้องมีบัตรประจำตัวที่มีรูปแบบ
พิเศษ ให้เห็นความแตกต่างจากการอนุญาตในพื้นที่จังหวัดอื่น นอกจากนี้จังหวัดจะต้องจัดทำ
ระบบข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่สามารถควบคุมการเข้า-ออก และการเปลี่ยนนายจ้าง ได้
อย่างมีประสิทธิภาพสามารถตรวจสอบได้

-นายจ้างจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการควบคุมดูแลและหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายให้
กับรัฐบาลตามที่กฎหมายกำหนด

-แรงงานต่างด้าวที่ทำงานอยู่ในประเทศไทยโดยถูกต้องตามกฎหมาย ถ้าเป็นสตรีและมี
ครรภ์จะถูกส่งตัวกลับประเทศ

3. เพื่อรองรับการแก้ไขในระยะต่อไป ซึ่งจะต้องให้แรงงานไทยเข้าไปทำงานแทนแรงงาน
ต่างด้าวทั้งหมด รัฐบาลควรมีการเตรียมการดังนี้

-ส่งเสริมให้อุตสาหกรรมจังหวัดตากปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตจากการใช้แรงงาน
ต่างด้าวเข้มข้นเป็นการใช้ทักษะฝีมือและเทคโนโลยีที่สูงขึ้น

-ให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานที่อำเภอแม่สอด เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่
แรงงานไทยให้มีการพัฒนาฝีมือได้สอดคล้องกับความต้องการของนายจ้าง

-ส่งเสริมให้มีการจัดที่พักอาศัยให้แก่แรงงานไทย โดยให้การเคหะแห่งชาติหรือกรม
พัฒนาฝีมือแรงงานเป็นผู้ดำเนินการ ให้เพียงพอต่อความต้องการของแรงงานไทยที่จะเข้าไป
ทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ทดแทนแรงงานต่างด้าวในอนาคต

4. แนวทางการแก้ไขปัญหาทั้งหมดมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือและ
ประสานงานอย่างจริงจังกับกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข

5. ดำเนินการตามข้อเสนอของจังหวัดตาก (ในกรณีที่รัฐสามารถปฏิบัติได้จริง)

ตาราง 1 แสดงผลการอนุญาตการจ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย
ตามมติคณะรัฐมนตรี ปี 2542

ลำดับ ที่	จังหวัด	จำนวนการ		จำนวนที่ออก ใบอนุญาต ทำงาน (คน)
		อนุญาต ตามมติ ครม. (คน)	ประเภท กิจการ	
1	กาญจนบุรี	3,688	สวนผัก ผลไม้ ไร่อ้อย เหมืองแร่และเหมืองหิน โรงงานทำอิฐ ก่อสร้าง โรงสีข้าว	3,271
2	กำแพงเพชร	806	ไร่อ้อย โรงสีข้าว เลี้ยงหมู สวนผัก ผลไม้ เหมืองแร่และเหมืองหิน โรงงานทำอิฐ ก่อสร้าง	747
3	กระบี่	584	สวนยางพารา สวนปาล์ม	527
4	กรุงเทพฯ	3,354	ขนถ่ายสินค้าทางน้ำ ก่อสร้าง โรงสีข้าว	3,099
5	จันทบุรี	1,077	ประมงทะเล ต่อเนื่องจากประมงทะเล	861

ลำดับ ที่	จังหวัด	จำนวนการ		จำนวนที่ออก ใบอนุญาต ทำงาน (คน)
		อนุญาต ตามมติ ครม. (คน)	ประเภท กิจการ	
			สวนผัก ผลไม้ เลี้ยงกุ้ง สวนยางพารา ก่อสร้าง	
6	ฉะเชิงเทรา	937	โรงสีข้าว เลี้ยงหมู	878
7	ชุมพร	7,451	ประมงทะเล ต่อเนื่องจากประมงทะเล สวนยางพารา สวนปาล์ม สวนผัก ผลไม้ พืชไร่ สวนกาแฟ เลี้ยงกุ้ง	7,145
8	ชัยนาท	110	โรงสีข้าว	108
9	ชลบุรี	1,504	ประมงทะเล ต่อเนื่องจากประมงทะเล ก่อสร้าง สวนยางพารา โรงสีข้าว เลี้ยงหมู สวนผัก ผลไม้	1,444
10	เชียงราย	736	สวนผัก ผลไม้ ก่อสร้าง	713

ลำดับ ที่	จังหวัด	จำนวนการ		จำนวนที่ออก ใบอนุญาต ทำงาน (คน)
		อนุญาต ตามมติ ครม. (คน)	ประเภท กิจการ	
			โรงสีข้าว	
11	เชียงใหม่	5,055	สวนผัก ผลไม้ ก่อสร้าง โรงงานทำอิฐ	4,534
12	ตาก	955	ก่อสร้าง พืชไร่ สวนกาแฟ	935
13	ตรัง	1,116	ประมงทะเล ต่อเนื่องจากประมงทะเล	996
14	ตราด	3,977	ประมงทะเล ต่อเนื่องจากประมงทะเล สวนยางพารา ก่อสร้าง สวนผัก ผลไม้	3,719
15	นครปฐม	703	เลี้ยงหมู โรงสีข้าว	624
16	นครพนม	83	สวนผัก ผลไม้	83
17	นครศรีธรรมราช	2,711	ประมงทะเล ต่อเนื่องจากประมงทะเล เลี้ยงกุ้ง ก่อสร้าง	2,674
18	นครสวรรค์	234	โรงสีข้าว เลี้ยงหมู สวนผัก ผลไม้	222

ลำดับ ที่	จังหวัด	จำนวนการ		จำนวนที่ออก ใบอนุญาต ทำงาน (คน)
		อนุญาต ตามมติ ครม. (คน)	ประเภท กิจการ	
เก็บสินค้าในโกดัง				
19	ปทุมธานี	531	สวนผัก ผลไม้	467
20	ปัตตานี	1,281	ประมงทะเล ต่อเนื่องจากประมงทะเล	1,015
21	ประจวบคีรีขันธ์	1,461	ประมงทะเล ต่อเนื่องจากประมงทะเล สวนยางพารา	1,310
22	พังงา	5,736	ประมงทะเล ต่อเนื่องจากประมงทะเล สวนยางพารา เลี้ยงกุ้ง	5,517
23	เพชรบุรี	412	ประมงทะเล ไร่อ้อย ก่อสร้าง	400
24	ภูเก็ต	5,308	ประมงทะเล ต่อเนื่องจากประมงทะเล สวนยางพารา ก่อสร้าง	4,826
25	แม่ฮ่องสอน	1,658	ก่อสร้าง สวนผัก ผลไม้	1,475
26	ระนอง	12,007	ประมงทะเล ต่อเนื่องจากประมงทะเล ก่อสร้าง	11,236

ลำดับ ที่	จังหวัด	จำนวนการ		จำนวนที่ออก ใบอนุญาต ทำงาน (คน)
		อนุญาต ตามมติ ครม. (คน)	ประเภท กิจการ	
			สวนยางพารา โรงงานปลาป่น คานเรือ สวนผัก ผลไม้ พืชไร่ สวนกาแฟ เหมืองแร่และเหมืองหิน เก็บสินค้าในโกดัง ขนถ่ายสินค้าทางน้ำ สวนปาล์ม เลี้ยงหมู	
27	ระยอง	3,552	ประมงทะเล ต่อเนื่องจากประมงทะเล สวนยางพารา	3,389
28	ราชบุรี	3,930	เลี้ยงหมู ก่อสร้าง ไร่ข้าว โรงงานทำโอ่ง/เครื่องเคลือบดินเผา โรงสีข้าว สวนผัก ผลไม้ เหมืองแร่และเหมืองหิน โรงงานทำอิฐ	3,690
29	ลำพูน	378	เลี้ยงหมู สวนผัก ผลไม้	357

ลำดับ ที่	จังหวัด	จำนวนการ		จำนวนที่ออก ใบอนุญาต ทำงาน (คน)
		อนุญาต ตามมติ ครม. (คน)	ประเภท กิจการ	
			ก่อสร้าง	
30	สตูล	653	ประมงทะเล ต่อเนื่องจากประมงทะเล	609
31	สมุทรปราการ	2,564	ประมงทะเล ต่อเนื่องจากประมงทะเล ก่อสร้าง โรงสีข้าว	2,420
32	สมุทรสาคร	19,824	ประมงทะเล ต่อเนื่องจากประมงทะเล โรงงานทำอิฐ โรงงานปลาป่น โรงสีข้าว สวนผัก ผลไม้	19,200
33	สมุทรสงคราม	1,468	ประมงทะเล ต่อเนื่องจากประมงทะเล	1,369
34	สระบุรี	688	โรงสีข้าว สวนผัก ผลไม้ เหมืองแร่ และเหมืองหิน	670
35	สุพรรณบุรี	810	โรงสีข้าว ไร้อ้อย	778
36	สุราษฎร์ธานี	7,781	ประมงทะเล ต่อเนื่องจากประมงทะเล สวนยางพารา	7,111

ลำดับ ที่	จังหวัด	จำนวนการ		จำนวนที่ออก
		อนุญาต ตามมติ ครม. (คน)	ประเภท กิจการ	ใบอนุญาต ทำงาน (คน)
เก็บสินค้าในโกดัง				
37	สงขลา	1,561	สวนยางพารา	1,555
รวม		106,684		99,974

ที่มา : สำนักงานจัดระบบแรงงานต่างด้าว ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2542

ตาราง 2 แสดงผลการอนุญาตจ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายของจังหวัดตาก ตาม
มติคณะรัฐมนตรี ปี พ.ศ. 2539 – 2542

มติ ครม. ปี	จำนวนแรงงานต่างด้าวที่มารับใบอนุญาตทำงาน (คน)
พ.ศ. 2539	7,013
จำแนกตามสัญชาติ	
-พม่า	7,010
-ลาว	2
-กัมพูชา	1
จำแนกตามประเภทกิจการ	
-เกษตรกรรม	2,553
-ก่อสร้าง	1,346
-ประมงทะเล	-
-ต่อเนื่องประมงทะเล	-
-เหมืองแร่เหมืองหิน	60
-ขนถ่ายสินค้าทางน้ำ	-
-การผลิต	993
-รับใช้ในบ้าน	2,061
ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต (บาท)	7,001,400
พ.ศ. 2541	3,325
จำแนกตามสัญชาติ	
-พม่า	3,325
-ลาว	-
-กัมพูชา	-
จำแนกตามประเภทกิจการ	
-ขายอาหารและเครื่องดื่ม	70

มติ ครม. ปี	จำนวนแรงงานต่างด้าวที่มารับใบอนุญาตทำงาน (คน)
-ผลิตเครื่องทองเงินและโลหะ	9
-สิ่งทอ ถัก และเสื้อผ้าสำเร็จรูป	2,425
-ผลิตของเล่นเด็ก	50
-ผลิต/จำหน่ายวัสดุก่อสร้าง	117
-ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	33
-ขายปลีก/ส่งสินค้า	309
-ผลิต/จำหน่ายเครื่องเรือน / เฟอร์นิเจอร์	2
-เจียรไนอัญมณี	-
-ผลิตน้ำดื่ม / น้ำแข็ง	50
-ก่อสร้าง	92
-ผลิตหินแกรนิต	19
-ผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง	-
-ปลูกพืชไร่	149
ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต (บาท)	2,071,500
พ.ศ. 2542	935
จำแนกตามสัญชาติ	
-พม่า	935
-ลาว	-
-กัมพูชา	-
จำแนกตามประเภทกิจการ	
-พืชไร่ สวนกาแฟ	649
-ก่อสร้าง	286
ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต (บาท)	935,000

ตาราง 3 แสดงจำนวนแรงงานต่างด้าวพม่าที่จำเป็นต้องใช้ในประเภทกิจการต่าง ๆ ในปัจจุบัน
และอนาคตของจังหวัดตาก

ลำดับ ที่	ประเภทกิจการ	จำนวนแรงงาน ต่างด้าว ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ประมาณ (คน)	แรงงานที่คาดว่าจะ ใช้เพิ่มขึ้นใน อนาคตประมาณ (คน)
1	ผลิตสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป	12,000	20,000
2	ผลิตภัณฑ์อาหารและอาหารกระป๋อง แปรรูปสินค้าการเกษตร	1,200	1,500
3	ผลิตภาพประดับจากหินและพลอย	300	300
4	ผลิตตุ๊กตา	500	700
5	ผลิตภัณฑ์คอนกรีต เช่น เสาเข็ม เสาปูน พื้นสำเร็จรูป ท่อระบายน้ำ เป็นต้น	300	200
6	ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากไม้ไผ่	300	500
7	ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	150	2,000
8	ผลิตถุงเท้า	50	200
9	ผลิตดอกไม้ประดิษฐ์	200	500
10	ผลิตภัณฑ์เซรามิค และเรซิน	300	500
11	ขายปลีกและขายส่งสินค้า	500	400
12	ร้านอาหารและโรงแรม	1,200	1,000
13	ปั้มน้ำมัน	200	200
14	ผลิตเฟอร์นิเจอร์จากไม้	200	300
15	ทำวงกบประตู-หน้าต่าง ปาร์เก้ โม่เสต	300	500

ลำดับ ที่	ประเภทกิจการ	จำนวนแรงงาน ต่างดาว ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ประมาณ (คน)	แรงงานที่คาดว่าจะ ใช้เพิ่มขึ้นใน อนาคตประมาณ (คน)
16	เจียรไนพลอย	300	500
17	ผลิตภัณฑ์น้ำแข็งและเครื่องดื่ม	50	100
18	กิจการการเกษตรกรรม	3,000	3,500
19	กิจการรับเหมาก่อสร้าง	1,500	5,000
20	ผลิตหินแกรนิต	300	200
21	ผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง	-	2,000
22	กิจการอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่กำลังขยายตัว และตั้งสถานประกอบการในอำเภอแม่สอด รวมทั้งกิจการที่ยังไม่ได้จดทะเบียนโรงงาน ตามกฎหมาย	3,000	15,000
	รวม	25,850	55,100

ที่มา : สภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก

ตาราง 4 แสดงจำนวนโรงงานที่ผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก เงินลงทุน ปริมาณการผลิต ปริมาณการส่งออก คนงาน ในกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ใน 5 อำเภอชายแดนจังหวัดตาก (อ.แม่สอด แม่ระมาด พบพระ อุ้มผาง และท่าสองยาง)

ลำดับ ที่	ประเภทกิจการ (แห่ง)	จำนวน โรงงาน (แห่ง)	เงินลงทุน (ล้านบาท)	ปริมาณ การผลิต (ล้านบาท/ปี)	ปริมาณ การส่งออก (ล้านบาท/ปี)	จำนวน คนงาน (คน)
1	ผลิตภาพสีจาก หินและพลอย	3	32	72.4	61	250
2	ผลิตภัณฑ์ อาหารกระป๋อง	3	165	470	470	707
3	ผลิตเสื้อผ้า สำเร็จรูป	22	404.2	2,153.4	1,981.72	7,231
4	ผลิตชิ้นส่วน อิเล็กทรอนิกส์	2	7	66	66	76
5	ผลิตเซรามิค	2	12	114	114	405
6	ทอเสื้อผ้าไหมพรม	26	533.55	2,846.8	2,846.8	12,454
7	ผลิตภัณฑ์จาก ไม้ไผ่	1	25	80	80	126
8	ผลิตดอกไม้ ประดิษฐ์	2	16	90	90	335
9	ผลิตตุ๊กตา	1	30	180	180	280
10	ผลิตของที่ระลึก จากเรซิน	1	8	108	108	370
11	ซีลียอดัดแห้ง	1	26.7	30	30	63
12	ผลิตปลั๊กสายไฟฟ้า	1	6	144	144	55
13	ผลิตรองเท้า	1	25	84	67.2	350
14	ผลิตกระเป๋า	1	60	420	420	750

ลำดับ ที่	ประเภทกิจการ (แห่ง)	จำนวน โรงงาน (แห่ง)	เงินลงทุน (ล้านบาท)	ปริมาณ การผลิต (ล้านบาท/ปี)	ปริมาณ การส่งออก (ล้านบาท/ปี)	จำนวน คนงาน (คน)
15	ผลิตภัณฑ์ สแตนเลส	1	7	60	60	94
16	ผลิตแหและอวน	1	40	84	50.4	255
รวม		69	1,397.45	7,002.6	6,769.12	23,801

ที่มา : สภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก

ณ วันที่ 30 กันยายน 2542

หมายเหตุ : ข้อมูลไม่ได้รวมโรงงานซึ่งไม่ได้ผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก และโรงงานรายย่อยในพื้นที่จังหวัดตากอีกจำนวน 89 โรงงาน แยกเป็นโรงงานประเภทที่ 3 จำนวน 67 โรงงาน และโรงงานประเภทที่ 2 จำนวน 22 โรงงาน

ตาราง 5 แสดงจำนวนโรงงานที่ผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก จุดจดทะเบียน สัดส่วนผู้ถือหุ้นในกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ใน 5 อำเภอชายแดนจังหวัดตาก (อ.แม่สอด แม่ระมาด พบพระ ชุ่มฉาง และท่าสองยาง)

ลำดับ ที่	ประเภทกิจการ (แห่ง)	จำนวน โรงงาน (แห่ง)	ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)	สัดส่วนการถือหุ้น (%)	
				คนไทย	คนต่างด้าว
1	ผลิตภาพสีจาก หินและพลอย	3	8.5	100	-
2	ผลิตภัณฑ์อาหาร กระป๋อง	3	35	100	-
3	ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จ รูป	22	110.95	*	*
4	ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	2	8	70	30
5	ผลิตเซรามิค	2	12	61	39
6	ทอเสื้อผ้าไหมพรม	26	261.4	**	**
7	ผลิตภัณฑ์จาก ไม้ไผ่	1	3.5	100	-
8	ผลิตดอกไม้ ประดิษฐ์	2	16	80	20
9	ผลิตตุ๊กตา	1	1,200	100	-
10	ผลิตของที่ระลึก จากเวซิน	1	8	-	100
11	ซีดีอียัดแห่ง	1	5	100	-
12	ผลิตปลั๊กสายไฟฟ้า	1	5	51	49
13	ผลิตรองเท้า	1	1	100	-
14	ผลิตกระเป๋า	1	10	51	49

ลำดับ ที่	ประเภทกิจการ (แห่ง)	จำนวน โรงงาน (แห่ง)	ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)	สัดส่วนการถือหุ้น (%)	
				คนไทย	คนต่างด้าว
15	ผลิตภัณฑ์สแตนเลส	1	500	100	-
16	ผลิตแหและอวน	1	5.5	100	-
รวม		69	2,189.85		

ที่มา : สภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก ณ วันที่ 30 กันยายน 2542

หมายเหตุ : * กิจการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป 22 แห่ง มีผู้ถือหุ้นคนไทยร้อยละ 100 จำนวน 20 แห่ง อีก 2 แห่งมีผู้ถือหุ้นคนไทยร้อยละ 51 และคนต่างด้าวสัญชาติจีน และจีนไต้หวันร้อยละ 49

** กิจการทอเสื้อไหมพรม 26 แห่ง มีผู้ถือหุ้นคนไทยร้อยละ 100 จำนวน 13 แห่ง อีก 13 แห่งมีผู้ถือหุ้นเป็นคนต่างด้าว สัญชาติจีน อังกฤษ และฮ่องกง ถือหุ้นร่วมกับคนไทย

ตาราง 6 แสดงความผิดอาญาตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521

ที่	มาตราที่ ฝ่าฝืนเกี่ยวข้อง	ลักษณะการกระทำความผิด	ผู้กระทำ	โทษ	อายุความ	จำนวนในการพิจารณา พิพากษาปรับ
1	-มาตรา 6 -พระราชกฤษฎีกา กำหนดลงนามที่ ห้ามคนต่างด้าว ทำ พ.ศ.2522	ทำงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ ทำตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา กำหนดลงนามที่ ห้ามคนต่างด้าว ทำ พ.ศ.2522	คนต่างด้าว (นอกเหนือจาก ที่มีบัญญัติในมาตรา 4 แต่ไม่ รวมคนต่างด้าวตามมาตรา 12 ส่วนรับงานตามที่ รมต. กำหนด	มาตรา 33 -จำคุกไม่เกิน 5 ปี -หรือปรับตั้งแต่ 2 พันบาท ถึง 1 แสนบาท -หรือทั้งจำทั้งปรับ	10 ปี	ศาลอาญา
2	-มาตรา 7	ทำงาน(ที่มีได้ห้ามไว้ในพระราชกฤษฎีกา) โดย ไม่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี หรือเจ้าพนักงานซึ่ง อธิบดีมอบหมาย	คนต่างด้าว (นอกเหนือจาก มาตรา 4 แต่ไม่รวมคนต่าง ด้าวตามมาตรา 7 ตอนท้าย และตามมาตรา 10)	มาตรา 34 -จำคุกไม่เกิน 3 เดือน -หรือปรับไม่เกิน 5 พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	5 ปี	ศาลแขวง
3	-มาตรา 7	ทำงานโดยไม่ได้มีหนังสือแจ้งให้อธิบดีทราบ กรณี เป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาชั่วคราวตามกฎหมายว่า ด้วยคนเข้าเมือง เพื่อทำงานอันจำเป็นและเร่งด่วน และมีระยะเวลาการทำงานไม่เกิน 15 วัน	คนต่างด้าว (ตามมาตรา 7)	มาตรา 37 -จำคุกไม่เกิน 3 เดือน -หรือปรับไม่เกิน 5 พันบาท -หรือทั้งจำทั้งปรับ	5 ปี	ศาลแขวง
4	-มาตรา 12	คนต่างด้าวตามมาตรา 12 (ราชการแห่งประเทศไทย หรือถูกถอนสัญชาติ) ส่งกลับ ไม่ได้รับสัญชาติไทย หรือถูกถอนสัญชาติ) ทำงานที่รัฐมนตรีกำหนด โดยไม่ได้รับใบอนุญาต จากอธิบดี หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนด	คนต่างด้าว(ตามมาตรา12(1) ถึง มาตรา 12 (4)	มาตรา 34 -จำคุกไม่เกิน 3 เดือน -หรือปรับไม่เกิน 5 พันบาท -หรือทั้งจำทั้งปรับ	5 ปี	ศาลแขวง

ที่	มาตราที่ ฝ่าฝืนเกี่ยวข้อง	ลักษณะการกระทำผิด	ผู้กระทำ	โทษ	อายุความ อำนาจในการพิจารณา พิพากษาปรับ
5	-มาตรา 37 ทำงานเมื่อ -ใบอนุญาตสิ้นอายุแล้ว โดยมิได้ยื่นคำขอต่ออายุ ใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ	คนต่างด้าว (นอกเหนือจาก มาตรา 4 แต่ไม่รวมคนต่าง ตัวตามมาตรา 7 ตอนท้าย และคนต่างด้าวที่ไม่มีคุณ สมบัติตามมาตรา 11)	มาตรา 37 -จำคุกไม่เกิน 3 เดือน -หรือปรับไม่เกิน 5 พันบาท -หรือทั้งจำทั้งปรับ	5 ปี	ศาลแขวง พิพากษาปรับ
6	-มาตรา 18 ไม่มีใบอนุญาตทำงานอยู่กับตัวหรืออยู่ ณ ที่ทำงาน ในระหว่างทำงาน	หรือ -นายทะเบียนมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบ อนุญาต และคนต่างด้าวมิได้ขุทธกรณีคำสั่งของ นายทะเบียน หรือ -รัฐมนตรีมีคำสั่งวินิจฉัยยุทธกรณีไม่อนุญาตให้ต่อ อายุใบอนุญาต	คนต่างด้าว (นอกเหนือจาก มาตรา 35 -ปรับไม่เกิน 1 พันบาท ตามมาตรา 7 ตอนท้ายและ คนต่างด้าวที่ไม่มีคุณสมบัติ ตามมาตรา 11)	มาตรา 35 -ปรับไม่เกิน 1 พันบาท	1 ปี เจ้าหน้าที่ตำรวจ เปรียบเทียบปรับ

ที่	มาตราที่ ฝ่าฝืนเกี่ยวข้อง	ลักษณะการกระทำผิด	ผู้กระทำ	โทษ	อายุความ อำนาจในภาคพิจารณา พิพากษาปรับ
7	-มาตรา 19	ไม่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อนายทะเบียน ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับเข้าใบอนุญาตชั่วคราว ในสาระสำคัญหรือสูญหาย	คนต่างด้าว (นอกเหนือจาก มาตรา 4 แต่ไม่รวมคนต่างด้าว ตามมาตรา 7 ตอนท้ายและ คนต่างด้าวที่ไม่มีคุณสมบัติ ตามมาตรา 11)	มาตรา 36 -ปรับไม่เกิน 500 บาท	1 ปี เจ้าหน้าที่ตำรวจ เปรียบเทียบปรับ
8	-มาตรา 20	ไม่ส่งมอบใบอนุญาตคืนให้แก่นายทะเบียนภายใน 7 วันนับแต่วันที่เลิกทำงานตามระยะเวลา อนุญาต	คนต่างด้าว (นอกเหนือจาก มาตรา 4 แต่ไม่รวมคนต่างด้าว ตามมาตรา 7 ตอนท้ายและ คนต่างด้าวที่ไม่มีคุณสมบัติ ตามมาตรา 11)	มาตรา 35 -ปรับไม่เกิน 1 พันบาท	1 ปี เจ้าหน้าที่ตำรวจ เปรียบเทียบปรับ
9	-มาตรา 21	ทำงานอื่น หรือเปลี่ยนท้องที่ หรือสถานที่ในกรณี ทำงานให้แตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต โดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน	คนต่างด้าว (นอกเหนือจาก มาตรา 4 แต่ไม่รวมคนต่างด้าว ตามมาตรา 7 ตอนท้ายและ คนต่างด้าวที่ไม่มีคุณสมบัติ ตามมาตรา 11)	มาตรา 38 -จำคุกไม่เกิน 1 เดือน -หรือปรับไม่เกิน 2 พันบาท -หรือทั้งจำทั้งปรับ	1 ปี ศาลแขวง
10	-มาตรา 22	-รับคนต่างด้าวซึ่งไม่มีใบอนุญาตเข้าทำงาน -รับคนต่างด้าวเข้าทำงานที่มีลักษณะหรือเงื่อนไข ในการทำงานแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในใบ อนุญาต	ผู้ใด (ซึ่งรับคนต่างด้าวประเภท ที่ต้องมีใบอนุญาตทำงานเข้า ทำงาน)	มาตรา 39 -จำคุกไม่เกิน 3 ปี -หรือปรับไม่เกิน 6 หมื่นบาท -หรือทั้งจำทั้งปรับ	10 ปี ศาลแขวง

ที่	มาตราที่ ฝ่าฝืนเกี่ยวข้อง	ลักษณะการกระทำผิด	ผู้กระทำ	โทษ	อายุความ อำนาจในการพิจารณา พิพากษาปรับรับ
11	-มาตรา 23	ไม่แจ้งต่อนายทะเบียนตามแบบที่อธิบดีกำหนด ภายใน 15 วัน นับแต่ -วันที่รับคนต่างด้าวเข้าทำงาน หรือ -วันที่ให้คนต่างด้าวย้ายไปทำงานในท้องถิ่น นอกจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาต หรือ -วันที่คนต่างด้าวออกจากงานแล้วแต่กรณี	ผู้ใด (ซึ่งรับคนต่างด้าวออก หนังสือขงที่บัญญัติไว้ในมาตรา 4 เข้าทำงาน)	มาตรา 40 -ปรับไม่เกิน 1 พันบาท	1 ปี เจ้าหน้าที่ตำรวจ เปรียบเทียบปรับ
12	-มาตรา 30 -มาตรา 41	-ไม่ปฏิบัติตามหนังสือสอบถาม หนังสือเรียก หรือ ไม่ส่งเอกสาร หลักฐานแก่อธิบดีฯ นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติตามมาตรา 30 -ไม่ยอมให้ข้อเท็จจริง หรือไม่ส่งเอกสาร หรือ หลักฐาน หรือขัดขวาง หรือไม่อำนวยความสะดวก แก่อธิบดีฯ นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งปฏิบัติตามมาตรา 30 ทำงาน	ผู้ใด (บุคคลตามมาตรา 30(1)) ผู้ใด (-เจ้าของหรือผู้ครอบครอง สถานที่ที่มีเหตุอันสมควรสงสัย ว่ามีคนต่างด้าวทำงาน หรือ -บุคคลผู้รับผิดชอบ หรือ เกี่ยวข้อง ซึ่งอยู่ในสถานที่ ข้างต้น)	มาตรา 41 -ปรับไม่เกิน 3 พันบาท	1 ปี เจ้าหน้าที่ตำรวจ เปรียบเทียบปรับ

ตาราง 7 สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522

ที่	สาระสำคัญของพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522	มาตรา	บทลงโทษ
1	ห้ามมิให้คนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อมีอาชีพเป็นกรรมกร หรือเข้ามารับจ้างทำงานด้วยกำลังกาย โดยไม่ได้ศึกษาศึกษาความรู้ หรือการฝึกทางวิชาการ หรือเข้ามาเพื่อทำงานอื่นอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว	12(3)	
2	ในกรณีพิเศษเฉพาะเรื่อง รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี จะอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้ใด จำพวกใด เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขใด ๆ หรือจะยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ในกรณีใด ๆ ก็ได้	17	
3	คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ต้องไม่ประกอบอาชีพ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี เว้นแต่กฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมายนั้น	37(1), 75	จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
4	ผู้ใดนำ หรือพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อกระทำการด้วยประการใด ๆ อันเป็นการอุปการะ หรือช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกแก่คนต่างด้าวให้เข้ามาในราชอาณาจักร	63	จำคุกไม่เกิน 10 ปี และปรับไม่เกิน 1 แสนบาท
5	ผู้ใดรู้ว่ามีคนต่างด้าวคนใดเข้ามาในราชอาณาจักร โดยฝ่าฝืน พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ให้เข้าอาศัย ซ่อนเร้น หรือช่วยด้วยประการใด ๆ เพื่อให้คนต่างด้าวหนีจากการจับกุม	64	จำคุกไม่เกิน 5 ปี และปรับไม่เกิน 5 หมื่นบาท
6	คนต่างด้าวผู้ใดอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือการอนุญาตสิ้นสุด หรือถูกเพิกถอน	81	จำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 2 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บรรณานุกรม

1. กรมการจัดหางาน. ความรู้ทางกฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่กรมการจัดหางาน. กรุงเทพมหานคร : กงนิติการ กรมการจัดหางาน. โรงพิมพ์ ร.ส.พ., 2538.
2. พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521. ราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่ม 95 ตอนที่ 73, วันที่ 21 กรกฎาคม 2521.
3. พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522. ราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่ม 45 ตอนที่ 28, วันที่ 1 มีนาคม 2522.
4. พระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2536. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 110 ตอนที่ 189, วันที่ 17 พฤศจิกายน 2536.
5. พระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 96 ตอนที่ 80, วันที่ 14 พฤษภาคม 2522
6. กฎกระทรวงฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2523) ออกตามความในพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 3 ตอนที่ 121, วันที่ 8 สิงหาคม 2523.
7. สภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก. ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อเสนอการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก.
8. กระทรวงพาณิชย์. เอกสารประกอบ โครงการ "เปิดคลินิกการค้าชายแดนสัญจร" ด้านสหภาพพม่าที่จังหวัดตาก ระหว่างวันที่ 25-28 สิงหาคม 2542. กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์.
9. กระทรวงอุตสาหกรรม. เอกสารประกอบการพิจารณา การจ้างแรงงานต่างด้าวชาวพม่าในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก และการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดนอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, 21 กันยายน 2542.
10. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการการศึกษากิจกรรมที่ขาดแคลนในประเทศไทย ปี 2542 เสนอกรมการจัดหางาน. ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรกฎาคม 2542.
11. จดหมายข่าว กรอ. จังหวัด. การคัดเลือกเมืองชายแดนที่มีศักยภาพพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. กระทรวงมหาดไทย. ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2543.

1
12.05.6
๑๒๕๓
2543

ห้องสมุดกระทรวงแรงงาน
และสวัสดิการสังคม

05809

กองสีกันตภาพห้องแจ้งวีจ